

RAIVAAJAN TYÖVAINIOLTA

II

Raivaajan Työvainiolta

II

Amerikan suomalaisten

socialistien kirjailija-alpmi

==== Raivaajan toimituksen julkaisema ====

Kustantaja:

Suomalainen Sosialistinen Kustannusyhtiö,

Fitchburg, Mass.

Raivaajan kirjapainossa,
Fitchburg, Mass.
1905.

Voittokulku.

Allapäinkö astut, hiivit hiljaa,
Rauhattomuus rintoasko raastaa.
Ympärilläs näätkö vihan viljaa,
Surmaa, valheen pauloja ja saastaa.
Tiesi onko vaivan tietä, jyrkkää,
Vastamaata, valotonta, synkkää.

Joka vastuksenko varot, väistät,
Joka kulkijalle painat päätä,
Huokauksilla astuntaasi säistät,
Yhä ruoillen onnen säätä.
Jumalaasi soimaat, pyydät, vuotat,
Vaikka yhä petyt, yhä luotat . . .

Isäs kulki samaa mieron tietä,
Äitiraukkas rinnallansa astui.
Monet voihkeet taisi tuuli viedä,
Monet kivet kyynelistään kastui,
Kulki keväät, syksyt, tuulet kääntyi,
Yhä sillä tiellä heimos nääntyi.

Julma ollut Jumala on meille
Ja yhäti hän vihassansa piinaa,
Vaikka uhrattu on kaikki tempeleille

Ja juotu rukoillen veri-viinaa.
 Vaikk' on uhrattuna ruumis, sielu,
 Täyty ei vaan vihan julma nielu.

Vaikka nöyriä on oltu kovin,
 Kostutettu verellämme maita,
 Palveltuna pelkääväisin povin
 Pyhää esivaltaa, kuninkaita,
 Tuotettuna muille kaikki hyöty
 Ja nöyrät oltu, jos on vielä lyöty.

Herra, Herra, et sa lepy meille —
 Nöyryyttämme pilkkaat, piinaat yhä.
 Lapset jätetty on enkeleille,
 Sinun huomahasi, oikeus pyhä.
 Sin' oot antanut ne pahan viedä,
 Orjiks', vaivaan, pitkin mieron tietä . . .

Syystä sinä meille vihas kannat —
 Me kurjasti on sua rukoeltu,
 Järsitty on kaikki luut ja kannat
 Ja sulle siitäkin on kumarreltu.
 Totta tosiaankin, syystä suutut.
 Kun me suutumme, niin sinä muutut.

Nosta pääsi köyhälistön lapsi,
 Ei kuulu sulle kerjäläisen armo;
 Nosta pääsi, nouse korkeaksi,
 Tunne suonissasi suuri tarmo!
 Tunne ihmisyys, vaadi oikeuttasi,
 Silloin leppy sulle Jumalasi.

Kuule, kuinka elon humu
           huutaa äänin kiihkoisin;
 Näe, kuinka kuohuu sumu
           tuulten pauhuin tuimimmin!—
 Elon kiihko alla palaa,
           voimat ryntää vastakkain,
 Toiset iskee, toiset halaa,
           alallaan on heikot vain.

Kansat räyhää markkinoilla,
           huutokauppa hurja käy,
 Elo vuottaa vainioilla,
           niittäjää ei kohta näy.
 Pelurit on pöydillensä,
           konnat mieltii koukkujaan.
 Kaikki katsoo itseänsä,
           paitsi jotk' on alla maan,

Vangit riuhtoo kahleitansa,
           orjat mittaa itseään.
 Vapaat käyttää vapauttansa,
           toiset hieroo silmiään.
 Miehen nälän näivettämän
           voima kiehuu povessaan:
 „Kyllyn tähän, jätän tämän,
           otan antimistä maan!“

Mierolainen katsein synkin
           katsoo varkaan palatsiin.
 Puree hampaat, puree nyrkin —
           pirullista on se niin . . .

Ennen halpa hien hinta
nousee nyt jo kurssissa.

Ennen lyhistynyt rinta
paisuu — jollei halkea.

Äidit väsyä rukouksiinsa —
auttanut ei Jumala.

Katsovat he lapsosiinsa,
kun ois niissä auttaja :
„Teis on luojan tahto, teissä,
teitä varten on tää maa ;

Vanha kaatukoon jo meissä,
oikeutenne ottakaa!“

Temppelien lumo haihtuu,
lohtu niiden on jo ies,
Tiedon pajat sijaan vaihtuu,
pyhäks' muuttuu kotilies.

Aika piirtää uudet taulut,
takoo uudet aattehet,
Lapset oppii uudet laulut,
alkaa uudet aakkoset.

Valo pursuu vakan alta,
järjen tammet laukeaa,

Vallat ryntää kaikkialta,
joukkojansa kokoaa. —

Alkaa valon ristiretki,
voittokulku vapauden.

Nyt se juuri alkaa hetki —
riviin joukot joutuen !

Lippu ilmaan nostakaatte
 suuri, verenpunainen!
 Rynnistäkää, laulakaatte
 laulu yli mannerten:

Tää on joukko noussut yöstä,
 koottu tuskain lapsista,
 Näännytetty orjan työstä,
 hien, helteen polttama.

Täss' on rääsyt jättehiä,
 kaatuneista isistään,
 Jotka syntyi ihmisinä,
 mutta kantoi juhdan pään.

Synkkä joukko, synkkä tahti,
 mutt' on uljas määrän pää:
 Ihmiskunnan aamun vahti
 ompi nähkääs joukko tää.

Vaikka rääsyt riepottavi,
 se on vanha merkki vaan, —
 Jo nyt aitat aukeavi,
 puetamme parhaimpaan.

Nouskaa niinkuin metsä-muuri
 kaikki riviin karkeaan!
 Vyörykää kuin aalto suuri
 puhdistaaen yli maan!

Kempä seisoo edessämme,
 hän on kurja houkkio,
 Hänet maahan nöyristämme —
 tää on koston joukkio.

Meidän tiell' ei kestä tukot,
 meill' on rivit rautaiset;
 Meidän vöill' on linnain lukot,
 aarreaittain avaimet.

Verellä jos maksaisimme
 vanhat verivelkamme,
 Vereen ehkä hukkuisimme,
 siihen peittyis mantere.

Emme tahdo juoda verta,
 vaikk' on nälkää nähtynä.
 Missä totuus asuu kerta,
 siin' on myöskin sydäntä.

Orjain maa tää asuin maaksi
 ihmisille muutetaan,
 Tasaarvo kuninkaaksi
 kanssa oikeus valtikkaan.

Verilippu hulmuava
 rauhan torniin nostetaan,
 Se on aina muistuttava
 että: oikeus perii maan.

Päättyy suuri ristiretki,
 kodin etsii matkamies.
 Arvaa kuin on kallis hetki,
 kun sen loimuu oma lies! —

Yhteisönnön kaunis aamu
 kuivaa tuskain kyyneleet,
 Häipyy öitten hirmu haamu —
 taasen tanssii autereet.

Lakkaa synkkä sotalaulu,
     rauhan hymni hymähtää —
 Eess' on uusi elon taulu,
     uudet toimet, uusi sää.

Mutt' ei vielä vihan valta
     jätä sorron lapsiaan,
 Kaikuu huudot kaikkialta:
     petos, sorto peittää maan!

Tää on onni sitten vasta — —
     nyt on taisto käsissä!
 Joka hetken toiminnasta
     riippuu vastais-elämä.

Nouskaa puutteen lätäköistä,
     sorron soista ryömikää!
 Vapahaksi näistä vöistä!
     ihmisyyden määrä tää.

Miss' on heikkoin voima suuri?
     Kun me k a i k i n liitytään,
 Siin' on sorrettujen muuri,
     siinä oikeus elämään.

Meidän eess' ei kestä tukot,
     jos on rivit rautaiset.
 Meill' on vallan linnain lukot,
     aarreittain avaimet.

AAKU PÄIVIÖ.

Ihanne.

Minä näen karuja, asumattomia erämaita täynnä kiljuvia petoja, jotka torahampaillaan raadel-
len keskenään sotaa käyvät, ja myrkyllisiä käär-
meitä, jotka vihasta sihisten ympärilleen myrk-
kyä valavat.

Katsellessani sitä taulua tunnen voimattomuus-
desta johtuvaa pelkoa. Arkana pakenen luonnon
elämän temmelystantereelta, inhoten salahyök-
kääjain ja takaapuriain kavaluutta katselen. Tau-
lu on monivärinen, erimieltymyksillä edustettu
luonnon taideluoma, mutta asetettuani itseni sen
keskelle tunnen tuossa paikassa musertuvani, kun
ei koko joukossa toista laistani löydy, joka vaaran
hetkellä vierelläni seisoi. Itsenisäilyttämisvies-
ti käskee minua pakenemaan. En voi sitä taulua
ihaella. — — —

Minä näen harvaan asutun seudun, jossa siel-
lä täällä kasvaa laihatähkäistä viljaa palaneiden
kantojen välissä. Ihmiset raatavat aamusta il-
taan joutamatta puhelemaan toistensa kanssa —
kylän käyntiin ei ole aikaa.

Vaimot ja lapset vetävät miesten ohjaamia
auroja, leikki on lapsille tuntematon, vaimoilla ei

ole oikeutta hellyyttä toivoa, kaikki kamppailevat elämisehdoista.

Muutaman päivänkin joutilaisuuden tuntevat imevät lapset ehtyneinä äidin rintoina ja vanhukset tietävät, vanhuuden heikkouden merkitsevän nälkäkuolemaa. Se on vihamielistä, katkeran kovaa taistelua, tunnettoman luonnon ja luonnonvoimia tuntemattoman ihmisen välillä — se on elämää leipänsä edestä.

Minä tunnen etten voi sellaisessa elämässä tuntea muuta, kun ainaisen leivän kaipuun, en nauttia mistään, korkeintaan olla eläimellisesti iloinen jos ei halla viljaani vienyt.

Kun ajattelen elämäntyöni menevän vain itselleni leivän hankintaan, tuntuu se turhalta ja kaiken ponnistuksen perästä vielä leivättömyyden pelko vaimentaisi voimistani parhaimmat, minussa löytyvän kauneuden kaipuun rumiksi teoiksi kääntäisi.

Se on liiaksi unelmatonta elämää ja vetää minua likemmäksi karkeata alkuperääni, josta minä tahdon etääntyä tai ainakin toista tietä siihen palata. Siksi en minä voi sitäkään taulua pyrkimysteni päämääränä pitää. —

Taas minä katson ja näen suuria kaupungeita ja teollisuuskeskuksia täynnä tulta syöksyviä ja savua tupruttavia tehtaita. Kivihiilen paksu sauhu peittää pilvenä kokonaisia maakuntia. Koskien voima on ihmisen palvelukseen pakotettu ja jo'issa on vedet myrkytetty ihmisneron keksinnöiden ulostuksilla.

Ihminen keksii yhä uudempia, yhä helpottavampia koneita, joiden hyödyistä ollaan yhtämielisiä, mutta kuitenkin on niiden käyttö suurimman tyytymättömyyden syynä. Julkisesti kehuaan karkeata konekulttuuria, siunataan jokaista uutta keksintöä, mutta miljoonien rinnasta nousee pettymyksen huokaus, kiivaimmat uhaten koneita kiroavat.

Minä näen kirjavan ihmismeren jossa yksi ainoa ihmis-hai nielee vuosittain tuhansia lähimmäisiään, miehiä, vaimoja ja lapsia. Nieltyään haukottelee matemaattisen tunnottomasti ja alkaa uudelleen niellä.

Näen keinotekoisesti muodostellun, hyönteishämähäkkiä pelkäävän kaunottaren ja muodottomaksi vääntyneen raudan putlaajan, pöhöttyneen laiskan hekumoitsian ja kuihtuneen kaivostyömiehen.

Näen suuret sotavoimat olevan valmiina mursertamaan valtioiden vihollisia, mutta vihollisten luku lisääntyy päivä päivältä.

Ankaran jäykkänä kävelee järjestyksen valvoja kaduilla ja kujilla, suojellakseen henkeä ja omaisuutta. Katujen varsilla pidetään julkisia rosvokouluja ja kujien solissa ryöstömurhia tehdään.

Näen tuhansien kirkkojen hekumallisen loiston ja rääsyiset ryömijät niiden lattialla. Kuulen mahtavan kuorolaulun ja näen tuohuksien ja uhriastiain lepytyssauhun sekoittuvan ihmiskunnan joukkoitkuun, joka „leppymättömän“ vihaa valittaen soi. Näen rikkaiden polvistuen uhraavan

jumalille ja kiivaasti häätävän luotansa köyhän almunanojan. Kuulen yhä uudelleen kerrottavan yleisen uskontunnustuksen ja sen tehtyä pilkattavan uskoa oikeaan ja hyvään.

Etsin puhtautta suuresta siveyden saarnaajain joukosta, joka pinnalta näyttää valaistulle enkeli-ryhmälle, mutta jokaisesta sadasta vuoteesta on yhdeksän kymmentä himojen uhrialttaria, ja minä olen vikapää samaan saastaisuuteen.

Minä asetan itseni ihmismereen, jossa kaikki toiset pelkäävät minun tulleen heitä pettämään, heiltä varastamaan tai heitä murhaamaan, — sen tähden heistä jokainen koettaa minut ensiksi pettää.

Tunnen: etten voi olla onnellinen semmoisessa asemassa, jossa täytyy pelätä ja olla pelätty; ja naamioitujen narrien tavoin teeskennellä elämä toisenlaiseksi todellisuutta.

Se ei ole sitä kun sieluni halavoipi, oman hyvinvointini tähden täytyy minun semmoisesta ympäristöstä pois pyrkiä, siksi en voi siihen tyytyä, enkä sitä hyvänä pitää. —

Katson tulevaisuuteen ja näen iloisia, hyvinvoipia, nauttivia, tietäviä ja tuntevia ihmisiä. Valtiossa ei ole herroja ja työläisiä, vaan kansalaisia. Asetan itseni heidän joukkoonsa ja huomaan, etten ole heitä huonompi.

Kellään ei ole syytä riistää minun leipääni eikä koettaa pettää minua, enkä minäkään semmoisessa pyri tekemään, kun muutenkin kyllästi saan. Toiset eivät tahdo pyhimpiä tunteitani pilkaksi tehdä, kun ei heidän arvonsa minun ajatuksissani

alene, enkä minä pyri itseäni ylemmäksi nostamaan, kun hallitsioita ei ole ne, jotka johtavat, vaan ne jotka johtajia asettavat.

Siellä minä tunnen persoonani täysin turvaksi, sinne minä tahdon pyrkiä. Se on päämääräni, sinne pyrkimys ihanne.

Se ihanne velvoittaa minua: ei kädet ristissä odottamaan, vaan itsenäiseen pelottomaan työhön päämäärän saavuttamiseksi niillä keinoilla, mitkä ovat olot lukuunotettuna sen lähenemistä paremmin jouduttavat.

Siihen pyrkiessä: älkää asettako minun eteeni loppumatonta sarjaa yksilöitä, jotka ovat ensin puhtaaksi pestävät ja sitte vasta viattomina valkouheina ihmistä „ylemmälle“ esitettävä, että hän sallisi heidän tulla hyvinvoinnin yhteiskuntaan. Se paratiisin tie on tuskallisempi ja verisempi minun tietäni ja siksi minä sen hylkään.

Minä olen nähnyt erilaisten etujen synnyttävän raakuutta ja ihanteettomuuden kulkevan käsikädessä köyhyyden kanssa.

Älkää asettako minun eteeni köyhää yksilöä sanoen: „tässä on ihanne ja taloudellinen kurjuus yhdistetty“, mutta jos tahdotte minun tieni vääräksi näyttää, näyttäkää minulle yhteiskunta, jossa leivättömyys ja ihanteellisuuden puhtauteen pakkotama voima on enemmistössä yhdistettynä.

Turhaan on koettaa uskotella minulle viattomuutta ainoaksi hyvinvoinnin hinnaksi ja kynityä puhtautta kumouksen ehdoksi.

Minä olen nähnyt viattomuuden väkivaltaisen saastutuksen ja kuullut langetettujen tärisyttävän pelastuskaipuu huodon.

Älkää sanoko minulle epäpuhdasta mahdolltomaksi yhteiskunnan uudistustyöhön. Minun ihanteeni synnyn syy on puhtauden kaipuu ja sitä ylläpitävä voima puhtauden vastakohta.

Vaikka minä itse olisin puhtauden puhtaus, niin rakkauteni rikollisiin ei saa sammua niin kauvan kun yksikään rikoksellinen löytyy.

Te yhteiskunnan uudistajat! Jos te tahdotte nostaa puolihyvät ja jättää alimaiset pohjamutaan painumaan; jos te tahdotte heidän hautansa ylenkatseen inholla umpeen luoda, niin erotkoon tiemme.

Mina tunnen tulevani paremmaksi vaan sitä myöten kun tunto ihmisyydestäni kasvaa ja ihmisyystuntoni kasvaa sikäli kun saan ihmisoikeuksia.

Minä en voi inhota maantienrosvoa, koskapa kerran suostun olemaan samassa yhteiskunnassa, jossa ei rehellisyyttä leipä seuraa. Enkä voi halveksia ruumiillisen puhtauden rikkojaa, kun en kerran kaikille puhtauden säilyttäjille voi toimeen tuloa taata. Päinvastoin minun tulee tuntea heidät osaksi itsestäni, lukea heidän lankeemuksensa myöskin omaksi lankeemukseksi ja olla heille kiitollinenkin, kun ovat ottaneet kärsiäkseen ne pilkat ja hävässtykset, jotka muuten olisivat voineet minun osakseni tulla. Ystävyydelläni koettaa heille korvata mitä „kaikkien oikeuden“ tunto sanoo minun olevan veljilleni velkaa. Koettaa

tehdä heille selväksi, että he ovat yhtä tarpeellisia ja hyviä ottamaan osaa kurjuutta ja saastaa huuhtovaan kumoukseen, kun ylimmäinen puhtauden enkeli Jumalan valtakunnasta on vastustamaan perkeleen voimaa maanpäällä. Sellainen on velvollisuuteni.

Kaikkien oikeus ja kaikkien rikoksettomuus on päämääräni, sinne kulkeminen nykyään tajuttava ihanteeni, siskojen ja veljien alennustila ihannettani hehkuttava tuli ja rikoksellistenkin tajuama pelastuksen kaipuu loppumattoman uhmani lietsoja.

Saivarteliijoille, näennäisen puhtauden ja epäpuhtauden mukaan luokitettaville sorrettujen joukkoon kermakerroksen kasvattajille minä taisteluun vaatimus hansikkaani julkisesti vasten kasvoja heitän, ottakoot sen ylös jos tahtovat.

M. HALL.

Oi, jospa!

Oi, jospa tähden saisimme,
Aution tähden vaan,
Niin tämän maan me herroille
Soisimme kokonaan.

Me sitten työllä, tarmolla
Se tähti raivattais,
Ja joka miesi palkakseen
Niin sievän kodin sais.

Ois elo vapaa, onnekas,
Ois poissa niiskan ies,
Kun valtiaana, herrana
Ois joka nainen, mies.

Ja täällä maassa herroilla
Vissiin myös ilo ois,
Kun kaikki oisi hallussaan
Ja — roskaväki poiss' . . . .

SIIMES.

Kuihtunut käsi.

Juho Taskula tuli Amerikkaan noin kolme vuotta sitte. Elämän haluisena, täynnä tulevaisuuden toiveita, ryhtyi hän työhön. Ensin työskenteli kolikaivannossa, siirtyi siitä pian kulta-kaivokseen, paremman ansion toivossa. —

Johtui siellä, kolkassa, jossa joka silmänräpäys on henki vaarassa, mieleen synnyinseudun luonnonihanat maisemat, tuoksuavat nurmikot, iltaauringon kultaama järven pinta, säteilevä aamurusko — — —

Unelmista herättää Juhon synkkään todellisuuteen, työnjohtajan kolea ääni: „Montako kaaraa on täytetty?“ Juho aivan vapisee säikähdyksestä. Hänestä on aina „paasin“ läsnäolo tuntunut inhottavan tympäsevältä, mutta sillä kertaa tuntui kuin hornan henki olisi lähestynyt, tuoden terveiset manalasta. Juhon mieli synkistyy. Rintaa ahdistaa, tuskin saa hengitetyksi. Näkymätön voima painaa häntä alas.

Kun Juho hiukan tointuu, tuntee hän vasemman kätensä olevan hervottoman. Tarkastaessaan kättään, huomaa siinä muutaman haavan, jonka

kivi on leikannut. Vaistomaisesti käsittää Juho kätensä menneen pilalle.

Lääkäri sitoo haavan. Se käypion sesti, kuin tehtaassa ainakin, sillä hän on „komppanian lääkäri“, eikä sillä ole väliä miten työmiehen kädän sitoo. Kun komppania ei välitä työmiehen raajoista, ei hänenkään sovi niistä välittää. Useita viikkoja sairastettuaan lähtee Juho jälleen työhön, toivoen toki saavansa entistä helpomman työn, kunhan herrat näkevät, miten hänen kätensä on surkastunut — sormet aivan koukussa.

Mutta Juho pettyy toiveissaan, sillä hänet määrätään, ilman armoa, entiseen raskaaseen la-piotyöhön. Työn lopetettuaan iltasin on hän aivan näännyksissä. Käsi kuihtuu kuihtumistaan. Ja Juhon silmät tummenee joka kerta, kun hänen katseensa siirtyy surkastuneeseen käteen. Tuo käsi, se sammuttaa häneltä elämän toivon.

Lääkärin todistus:

„Vasen käsi työkyvytön“, tuntuu kuoleman-tuomiolta. Mihin hän nyt joutuu? Hän, ja hänen perheensä? — Sisäinen ääni sanoo: Vaadi kädestäsi korvausta! Mutta kokemuksesta tietää Juho, että laki ostetaan rahalla; kellä ei ole rahaa, se on lain ulkopuolella. Juho Taskula on varaton, siis ilman lain turvaa.

Näihin asti on Juho Taskula uskotellut tovereilleen, miten nykyinen yhteiskunta järjestelmä on hyvä; miten herrat ovat hyviä, kun ne antaa työtä työmiehelle! Nyt on hän katkeroitunut. Ei usko hituistakaan nykyoloissa olevan turvaa työmiehellä. Koko järjestelmä on muutettava sel-

laiseksi, että jokaisella on tasaiset oikeudet ja velvollisuudet. — Hän luottamuksella toivoo sen ajan koittavan, jolloin ei veljyt veljyttänsä riistä eikä raasta. Se elähdyttää Juho Taskulaa epäilyksen hetkinäkin, antaen hänelle voimia taistelussa koko köyhälistön vapauttamiseksi sorron ja puutteen alta. — Tuossa istuu Juho Taskula kyynelsilmin, hellästi sivellen kuihtunutta kättään, mutta läpi kyynelten kuvastuu silmissään tulevaisuuden toivo, toivo paremmasta, joka on tulossa.

A. LEMPINEN.

Ei hullummaksi entistään.

Jos maailman tään kourahani saisin,
 Kuin mäihäpallon sen ma puristaisin
 Ja viskoaisin tyhjään avaruuteen.
 Sais Luoja muovailta sen asuun uuteen,
 Sais muovailta sen suolaks, sokuriksi,
 Jääksi, tuleks, tahi vaikka miksi,
 Hullummaks ei tulis entistään.

AAKU PÄIVIÖ.

Häpeä.

Poroporvarein poltinmerkillä
On leimattu maailman kansat.
Häpeäksi ihmiset itselleen,
Yhä säätää säännöt ja ansat.

Kun porvarit painuvat paheisiin
Ja hukkuvat hekuman hurmaan,
Muu kansakin mainetta matkien
Alas syöksyvät samaan turmaan.

Me kansoina kapakat sallitaan,
Vähän onnemme ottajat julmat.
Peliluolain pettäjät kunnian saa,
Lainrikkajat ratkovi pulmat.

Me ryöstämme impien impeyden,
Väkivalloin neitokset maataan.
Himot huudamme jumalaks',
Ja häpeää, häpeää saadaan.

Vaikka ois käskyjä tuhansittain,
Ne rikottais tuhansin kerroin.
Mädän keskellä kuin jos saarnattais,
Paha paisuu vaan moninverroin.

Oi, ihmiset, ihmiset itketään
Ja häpeän huumassa käydään.
Yhteiskuntakin sallii ja yllyttää,
Ett' kurjilta konnilta nä'ytään.

M. HAHL.

Mikä on tehtävämme?

Jokainen hyvä isä ja äiti, samalla kun he haluavat itse elää onnellisena, pitävät myöskin tärkeimpänä silmämääränään luoda lapsilleen jonkinlainen tulevaisuus. Epäilemättä jokainen vanhin on valmis uhraamaan oman onnensa lastensa edestä. Hän toivoo, että hänen lapsistaan kasvaisi kunnan kansalaisia, ja että ne saisivat osakseen edes jonkun verran tämän maailman rikkauksista ja niin muodoin voisivat olla onnellisia ja tyytyväisiä elämäänsä. Tämä on eittämättä jokaisen isän ja äidin hartain toivo, ja siksi jokainen vanhin, jolla vaan suinkin siihen tilaisuutta on, koettaa säästä ja koota omaisuutta niin paljon kuin mahdollista, voidakseen lahjoittaa sen sitten perintönä lapsilleen. Ja entisaikaan, jolloin pääoma tai omaisuus ei vielä ollut kasaantunut muutamain harvain käsiin, siinä kyllä onnistuivatkin, jopa loistavastikin, mutta nyt on kokonaan toista. Nyt kun omaisuuden omistavat vaan muutamat harvat, he saavat sitä käyttää omaksi hyödykseen niin taidokkaasti, että minkäänlainen säästön kokoaminen on suurelle enemmistölle kokonaan mahdotonta.

Surteollisuuden valtaan astuessa jäi suunnaton jonkko pikkuteollisuuden harjoittajia työttömäksi. He eivät voineet mitenkään kilpailla suurtuottajain kanssa, sillä koneet olivat astuneet heidän palvelukseensa ja he ostivat työvoimaa ja käyttivät tehtaitansa. Pikkuteollisuuden harjoittajain täytyi myöskin muuttaa tehdaskaupunkeihin ja ruveta myymään työvoimiensa tehtaitten omistajille; ja niin oli työmarkkinat täydessä käynnissä, jotka ovat sittemmin kasvaneet ja laajenneet arvaamattomalla nopeudella ympäri koko maailman, joten työvoiman omistajat ovat nykyään juuri samallaista markkinatavaraa kuin mikä muu eloton tavara. Toisista maailman ääristä toisiin vaeltelee työvoimiensa kauppaileva köyhälistö, aina sinne, missä on kulloinkin edullisinta myydä tsensä, ja missä kulloinkin sattuu kaupaksi käymään, sillä nykyaikana hyvin usein syntyy liikatuotanto, jolloin työvoimain kysyntä on pienempi kuin tarjonta, ja silloin on viimeinkin elämän mahdollisuus lopussa.

Nykyinen kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä ei voi taata kaikille jäsenilleen edes elämisen mahdollisuutta, sitä vähemmin pitää huolta kansan henkisestä tilasta, sen siveellisyysasiasta ja korkeimpain ihmisyyksäsitteiden säilyttämisestä.

Työ ja pääoma kun on kerran joutunut ristiiriitaan keskenänsä, on sen luonnollisena seurauksena myöskin epätasaiset elämänehdot, joka taas ehdottomasti johtaa siveelliseen rappiotilaan. Tarvitsee vain hiukan katsella ympärilleen, huomatakseen mitä köyhyys ja epävarmat elämänehdot

vaikuttavat ihmisten henkisiin ja käytännöllisiin elämäntapoihin. Köyhyys ja alituinen puute synnyttävät epätoivoa, lannistumista, ja kaikinpuolista taantumusta.

Kuinka moni perheenisä, jonka elämä on käynyt kotimaassa vallan sietämättömäksi, onkaan lähtenyt tänne lännen kuuluun kultalaan ehkä suurillakin toiveilla, toivoen täällä saavuttavansa paremman onnen ja voidakseen täällä hankkia perheelleen paremman toimeentulon, ja jos mahdollista, säästääkseen jonkun osan vanhanpäivän varalle. Mutta kuinka moni on näissä toiveissaan onnistunut? Enemmistö on kuitenkin saanut kokea surullisia pettymyksiä. Monien epäonnistuneitten kokemusten ja yritysten jälkeen ovat he vihdoin langenneet pohjattomaan epätoivon kuiluun, josta taas seuraa useinkin yleinen, niin sanottu huono elämä. — Samoin ovat asiat kaikkialla. Jos katselemme asiaa pitemmälle, niin huomaamme toisen vielä surullisemman ilmiön: Suurissa tehdasseuduissa elostelevat työläisperheet, jotka kauppaveivät työvoimiansa kapitalisteille, saaden niin pientä palkkaa, että perheen isän tienesti ei riitä edes välttämättömpiinkään elämäntarpeisiin, vaan täytyy äidinkin lähteä raatamaan miesten kanssa tehtaisiin, ja heittää lapset oman onnensa nojaan virumaan, tai ainakin hyvin huonojen hoitajain huostaan, jolloin ei mikään kotikasvatus tule kysymykseenkään. Kaikkialla suurkaupungeissa täytyy köyhälistön sulloutua aivan tungokseen asti jonnekin ränsistyneeseen, likaseen kaupunginosaan, jossa kaikenlaiset paheet

rehoittavat. Siinä saavat lapset sitten kasvaa huonossa ympäristössä, jossa ei näe muuta kun ryysyjä, likaa ja äärimmäisen kurjuuden raa'istuttamia ihmisolentoita. Tuollaisessa asemassa olevien lasten luku nousee meidän päivinämme ainakin yli 2,000,000.

Sydämmellinen ja järkevä vanhin tietysti kylä näkee kuinka hänen lapsensa huonossa ympäristössä saapi oppia kaikkea pahaa, mutta voimatta sitä kuitenkaan auttaa, kun köyhyys pakoittaa heittämään heidät oman vaalinnan alta ja asumaan niissä komeroissa mistä helpoimmalla sattuu asunnon saamaan.

Kun lapset ovat kasvaneet siksi, että alkavat kyetä kapitalistien palvelukseen, niin sen sijaan, että saisivat käydä koulua, opiskella tieteitä ja taiteita, täytyy heidän sulkeutua tehtaitten likaisiin komeroihin hengittämään huonoa ilmaa ja ahertamaan pitkät päivät raskasta työtä . . . ja sitä raatamista jatkuu siksi kunnes kaikki voimat ovat loppuun kuluneet, ja hänet vanhaksi tultuaan heitetään ulos tehtaan palveluksesta, kuluneena ja voimattomana kuin ammuttu y sy. — Hän on tehnyt työtä kaiken ikänsä, mutta pysynyt ina yhtä köyhänä. Toivonut joskus elämältä parempaakin, ajatellut ehkä samoja ajatuksia kuin hänen vanhempansakin ajattelivat hänen lapsena ollessaan. Mutta ne ovat olleet turhia toiveita, vain kauniita unelmia, mahdottomia toteuttaa.

Tässä lienee nyt paikallaan kajota hieman siihen hullunkuriseen „oppiin“, jota kapitalistisen järjestelmän puollustajat käyttävät periaattee-

naan, ja jota he aina koettavat köyhyyden kanssa taistelevalla työväellekin tyrkyttää. He näet kehoittavat ensiksi säästäväisyyteen, sitten muuten katsomaan eteensä — pelata itselleen omaisuutta — ja niin tavoin tulemaan miljoneeriksi! Onko mielettömämpää milloinkaan kuultu? Säästämään! Mistä säästämään, kun ei voi edes saada läheskään kunnollista toimeentuloa? Sitten katsomaan eteensä, mutta ei sillä tavalla — pelata ja keinotella, kuten kapitalistitkin tekevät. — Ihana periaate!

Otaksutaampa että jokaisella ihmisellä olisi yhtävähän tunnetta, yhtäpaljon sisua ja yhtä suuri halu rikastumaan toisten kustannuksella. Näin jos olisi, niin silloin ei löytyisi tavaroiden tuottajia ollenkaan, vaan kaikki olisivat vaan pelureita ja keinottelijoita. On itsestään selvää mikä siitä olisi seurauksena.

Muita teitä ei todella nykyaikana rikastumiseen löydykään. Ja näistä ensimmäinen on mahdoton, eikä jälkimäinkään — epämoraalisuudeltaankaan huolimatta — käy päinsä ilman minikäänlaista pääomaa. Sitäpaitse, ei se milloinkaan yleiseen hyvinvointiin voisi johtaakaan. Sehän se juuri on syynä nykyiseen vallalla olevaan yleiseen kurjuuteen.

On helppo käsittää, että rajaton kilpailu omistusoikeudesta, samalla kun se toisia kohottaa, painaa se myös enemmistön maata alemmas. Se on poikkeukseton sääntö.

Nykyinen kapitalistinen järjestelmä on jo käytännössä siksi monesti todistettu vääräksi ja

kelpaamattomaksi, ettei maksane vaivaa siitä pittemmältä puhua. Jokainen järkevä ihminen käsittää sen yksinkertaisen tosiasian, että yksityisomistusoikeuden vallalla ollessa ei pohjaton kurjuus ja taas loistava ylellisyys voi milloinkaan loppua. Poistaaksemme kurjuus, ja luodaksemme onnellisuutta, täytyy meidän muuttaa yhteiskuntajärjestelmä perinpohjin. Poistaa kapitalistinen tuotantotapa, hävittää luokkarajat ja saattaa yhteiskunta uudelle kooperatiiviselle pohjalle, jossa jokainen saapi nauttia täydet työnsä tulokset. Yhteiskunta sellainen jossa aineellisen toimeentulon takia ei kellään ole syytä sortaa toistaan, vaan jossa kaikki voivat elää veljellisessä sopu-
soinnussa ja olla avuksi toinen toisellensa.

Meidän on noustava taistelemaan nykyistä järjestelmää vastaan, ja kaikkia sen tukipylviä vastaan. Yhtymällä sosialistiseen puolueeseen ja päästä lainsäädännön kautta vaikuttamaan yhteiskunnallisten olojen muutokseen. Saattaa valtiollinen sosialistipuolue voitolle. Se on tehtävämme! Ja siihen työhön jokaisen työmiehen tulisi innolla ottaa osaa, sillä parempaa perintöä ei kukaan vanhin voi lapsilleen antaa, kuin yhteiskunnan sellaisen, jossa jokaisella on taattu toimeentulo ja jossa onnellisuus ja rauha vallitsevat.

Ja sen eteen työskenteleminen on kyllin arvokasta työtä aikamme jaloimmille aineksille.

V. LOUKOLA.

Miljoneeri mietteitä.

Kun miljoana mullakin pankissa oisi,
Niin kirjastot kansalle laittaisin.
Luoja jos heille ei järkeä soisi,
Niin minä kai takoa taitaisin.

Oisin siis sama kun Garnegien Antti
Mi syntinsä kirjoilla kuolettaa,
Mut piessa, — kun olenkin tällainen hantti,
Niin sehän se harmiksi huolettaa.

Kun miljoona mullakin pankissa oisi,
Niin kivisen kirkon kai laittaisin;
Sen tornista kellot niin kauniisti soisi,
Mä autuutta sieluille antaisin.

Oisin siis sama kun Rockefellerin Jussi
Mi kirkolla peikkoja pimittää.
Mutt' saakuri sentään, — kun tyhjä on pussi,
Niin nietua on millä imettää.

Jospa vaan mullakin miljoona oisi,
Sen toilliset tarpeetkin teettäisin,
Täyttäisin kerrankin tuntoni tahdon:
Kodittomatkin kotiin viettäisin.

Mut ei ole mahtia mammonan mulla,
Ei taattojen takaista tavaraa,
Mä raadan raskaasti, — palkka on pulla; —
Kurjuus, kurjuus on avara!

ANTERO AHDE.

~

Riitapukarit.

Erkki Juntunen ja Antti Johnson ovat kumpikin suomalaisia maanviljelijöitä samalla suomalaisella maanviljelysseudulla Minnesotan valtiossa. Ja he ovat naapurukset; ainoastaan pari mailia on heidän asumustensa väliä. Vielä ovat he yht'aikaa täällä kodin rakentamisen ja maan raivaus- ja viljelys, sankan metsän peittämän maan pelloksi uurastamis- ja viljaa kasvamaan kylvämistyön alkaneet, sekä ovat he olleet melkein ensimmäisiä uutisasukkaita tällä seudulla jossa nyt jo asustaa parin sadan lukuinen suomalaisten maanviljelijäin lauma.

Mutta he ovat koko tällaisina naapuruksina olo aikansa, sen alusta asti, olleet hyvin epäsopuiset keskenään; aina on heillä ollut jotain „Kainin mieltä“ toistaan kohtaan. Ei se puhjennut ole koskaan kummaltakaan puolen näkyviin oikein sellaisena julkisena ja suoraluontoisena vihana jonkalainen toisinaan „käsikähmäänkin“ saattaa- mutta se on ollut vain sellaista mielen sappeile, mista joka kuitenkin vaatii hienommalla tavalla toisensa „rassaamista“, sopevissa tilaisuuksissa pienillä — toisinaan suuremmillakin — kiusante-

oilla, j. n. e. He muunmuassa kadehtivat toisensa edistymistä, ja sentähden on heillä vallalla jonkinmoinen rikastumiskilpailu; ja tässä luonnollisesti koitetaan saada estetyksi toisensa etuja ja edistystä, niin paljon kuin suinkin mahdollista siten ettei [kumminkaan räikeimpiä lain rikoksia tapahtuisi. Kaikki seudun asukkaat tuntevat heidän alituisen karsastelun toistaan kohtaan. —

Eräänä syksynä, syystöitten päätyttyä, teki Antti itselleen hyvän työreen — hyvä puusta saamaan kun on. Tähän saakka oli hän käyttänyt vain huonoja „ensi hätiin“ tekemiään leinipuisia parirekiä, mutta nyt, kun hän vielä muuten oli saanut hankituksi itselleen hyvän hevosparin, ja aikoi sillä nyt oikein vahvasti metsästään puutavaraa ajamaan ruveta ja tienaamaan, teki hän kunnolliset parireet — reet sellaiset joiden veroisia ei Juntusen Erkki vielä omistanut, eikä tuskin kutkaan muutkaan farmarit tällä kontrilla. Tammit aineet oli hän varannut jo aikoja sitten, ja niistä hän nyt sen teki.

Ensimmäisiä lumia ruvetessa tulemaan sai hän sen valmiiksi, sen osan puolesta mitä puusta tuli. Sitten oli ne saatava raudoitetuksi. Mutta siinäpä vaikeampi tehtävä edessä. Hänellä ei ollut vielä itsellään pajaa, eikä myöskään hän itse ollut niin hyvä seppä kuin nikkari, joten ei hän voinut omin neuvoinsa saada rekeä niiden puisen rakenteen hyvyttä vastaavaan raudoitukseen. Ja mikä vieläkin pahempi, ei edes koko „kontrilla“ hän tiennyt kunnollista seppää olevan, jonka puoleen kääntyä voisi. Ainoastaan yksi tuollainen

„puolisepä“ oli, nimeltä on Tinpan Köpi, jolla myöskin oli pieni paja pahainen.

Mutta Antilla oli kiire rekensä kanssa; siksi täytyi hänen saada ne rautoihin pian vaikka millä kurin. Hän päätti lähteä niiden kanssa siltikin Tinpon Köpin tykö ja hänen kanssaan, hänen pajassaan yksistä tuumin koittaa niissä tarvittavan sepäntyön tehdä.

Oli satanut lunta niinpaljon jotta reellä ajo kävi. Antti valjasti uudet komeat hevosensa vanhojen parirekiensä eteen, pani uusien rekien teelmukset niille ja läksi ajamaan Tinppaan, johon oli noin seitsemän mailia matkaa.

Sinne vievä tie kulki Juntusen ohitse. Ja olisiko voinut Anttimme mieli olla nousematta uhmailemaan ylpeydestä, nähdessään Juntusen Erkin katsovan tupansa lasista hänen kulkuaan uusilla muhkeilla hevosillaan, uusien rekien teelmukset rees^ssään? Siinähan oli jotain suurem^oista „farmari“ edistyksen leimaa.

— Kyllä sen törroparran vissiin käypi kovin kateeksi, — hän tuumi itsekseen, naamansa virnussa oman voiton ilosta.

Ja eikä hän väärään osunutkaan noin ajattellessaan. Erkin todella olikin vallannut taasenteuden henki. Mutta hän myöskin arvasi mitä Antti ajattelee.

— Kyllä se nyt on rehevää, — hän jupisi, — mutta äläjän huoli, kyllä en minä sulle perään anna! — Samalla tuli hänelle ajatus, miten voisi nyt taas saada Anttia, tuossa rehevyyden asemassaan, vähän nolatuksi, kiusatuksi — — —

Hän mielti. Ja jesta vieköön! Ei Antti uusine hevosine ja reen teelmuksineen vielä Erkin näkyvistä ehtinyt kun jo Erkin naama oli hyvin makeasti naurussa vahingon ilosta. Hän oli yht'äkkiä keinon keksinyt miten menetellä.

— Älä sinä paholaisen riepottama lenttakoipi, kyllä minä näytän miten sinä rekiäsi raudoitat! — hän tuumasi, käsiään hykertäen.

Asia oli siten, että Tinpan Köpillä ei ollut itsellään alasinta pajassaan, vaan oli hänellä sellainen lainalla eräältä sen seudun keskuskaupungissa olevalta Rygeis nimisältä toiskieliseltä sekatavarakauppiaalta. Tämä kauppias oli hakkauttanut eräänä talvena metsää Tinpan läheisyydessä, ja siellä jossa hänen täytyi käyttää usioita hevospareja hakattua puutavaraa joen rantaan vetämässä, oli hänellä ollut paja hevosten kengitystä ynnä muuta „kämpällä“ olevaa sepän työtä varten. Sitten keväällä kun metsätyön täytyi lakkauttaa, ei hän viitsinyt alasinta eikä monia muitakaan pakapineita kaupunkiin kulettaa, vaan jätti ne mahdollista vastaista tarvetta varten Tinpan talennettavaksi. Sitten heti pian teki viime mainittu pienen pajalaitoksen itselleen ja pyysi tuota huostaansa jätettyä alasinta sen omistajalta lainalle käytettäväkseen, ja sai luvan.

Tämän seikan tiesi Erkki, ja hällä päähän piskahti ajatus käyttää sitä hyväkseen, saadakseen tehdyksi kiusaa Antille.

— Menen ja ostan kauppialta tuon alasimen, käydessäni huomenna kaupungissa, — hän tuumasi. — Sitten haen sen pois — juuri kun Antti Kö-

pin kanssa on päässyt hyvään alkuun raudoittamistyössä — — —

Hän riemuitsi tästä keksinnöstään, ajatellesaan sen sukkeluutta, onnitellen äimäpäisyyttään.

Mutta pakkasi sekin mitä omaksi tunnoksi sanotaan, äänteleämään, aina joukkoon kuiskaten että ei taida olla oikein. Ja sitten koko kaupunkiin kulku matkan ja sieltä palatessakin vaivasi häntä tuo ajatus. Mutta niin voimalliseksi ei se jaksanut kohota, jotta Erkkimme perääntymään olisi saanut. Hän piti päätöksensä, sanoen omalletunnolleen :

— Ompa Anttikin minulle myötäänsä kiusaa tehnyt, vielä pahempaakin monesti kuin tämä nyt olemaan tulee — — — ja mitäpä hänen on lukua, joka on — pirun johtamilla teillä — — —

Kaupungissa käynti päiväänsä seuraavana aamuna ajoi Erkki sitten Tiuppaan.

Pajasta kuului jo hyväsen matkan päähän ulos takomista, sitten lähemmäksi päästyä kova äänistä puhelua.

— Kyllä ne sillä touhussa ovat, — Erkki mutisi, — mutta kyllä pian lakkaavat.

Mutta vielä kerran tuppasi hälle ajatus, että — eiköhän siltikin olisi parasta jättää kiusa tällä kertaa tekemättä? — Kiihkeästi punnitsi hän aivoissaan niitä syitä, joiden tähden muka tuon kiusan pitäisi tehdä, ja omantuntonsa ääntä, joka kai-kista huolimatta pakkasi todistamaan sen oikeu-dettomaksi. Ajatteli hän myös sitäkin että teko ulee olemaan kiusaksi myökin Kõpille, koska hän

menettää alasimen ja niintavoin on pakoitettu sellaisen sitten ostamaan. Mutta Erkin luontainen, viettymykseksi kasvanut kiusan halu Anttia kohtaan vieläkin voitti vaa'assa, ja hän viimeisen kerran kaikesta huolimatta sinnikkäästi päätti ajaa asiansa perille.

Hän toppasi hevosensa pajan seinustalle, nakasi heinätukon eteen ja sitten sydämensä pamp-pailevana astui sisälle pajaan.

— Hyvää päivää! Täälläpä rekiä raudoitetaan, — sanoi hän vähän oudosti sorahtavalla äänellä, huulensa teeskennellen ystävällistä hymyä ja silmänsä vilkuillen sivuille, vältellen Antin vähän ihmettelevää katsetta.

— Päivää, päivää! No mistäspäin Erkki nyt kulkee? — vastasi Köpi, tapansa mukaan leikillisen hilpeästi.

— Tuoltapahan tulen kotoa vain.

— No miltäs näyttää Juntusen isännästä minun uusi raudoittamapuolissa olevat rekeni? — kysyi sitten Antti, kasvonsa ilmaisten huonosti salattua pilkkaa ja itserakkautta.

— Kyllähän ne hyvät näyttävät olevan — ja tietäähän sinun ettet sinä huonoa työtä tee, — mutta — —

Tämän sanottuaan Erkki rykäsi ryittä-mättömän rykäyksen ja näytti hyvin kummallisen sala-peräiseltä, luoden vähän hätääntyneen tavalla silmäyksen permantoon ynnä omituisesti kohahuttaen olkapäitään. Sitten nosti hän päätään ja huulensa vavahdellen kuin hämmästelevän ja ime-

län sekaista hymyä luoden arastavan katseen ensin Köpiin, sitten Anttiin ja jatkoi:

— Niin tuota, minun piti vain sanoa — ähym — sanoa jotta on ikävätä että minun täytyy nyt ehkä keskeyttää teidän raudoitus työnne — — Minä olen nähkääs ostanut tuon alasimen kauppias Rygeissiltä, ja haluan ottaa sen nyt täältä pois — Olen sen vanhan tallin pajaksi puoskaroinut, ja

— — —

Nyt oli Erkki päässyt vaikeamman paikan ylitse asiassaan ja kuin helpoituksen tunteesta oikasi hän itsensä suoraksi ja tarkkasi minkä vaikutuksen ilmoitus tekisi Anttiin.

Kumpikin kuulioista ällistyi, mutta varsinkin viimemainittu — Antti — kuten Erkki odottikin. Hän punastui ja katsottuaan muutaman sekuntin kulmiaan rypistäen Erkkiin, kääntyi Köpiin päin ja merkitsevästi iski hänelle silmää.

Seurasi hetken äänettömyys, jonka sitten lopetti Köpi, jahkasemalla kummastuvasti:

— Ostanut alasimen — — —!

— Niin. — Erkki katsoi nyt Köpiin kuin sitä toivovan katseen ettei hän loukkaantuisi. Viimemainittu ei näyttänyt ottavan sitä huomioon, vaan ihmetteli edelleen, huulensa vavahdellen epäilevää hymyä.

— Mutta — — enpä minä nyt tuota oikein ymmärrä — —. Miten? — — Milloin — — —?

— Jos ette usko, niin kyllä saatte kysyä kauppiaalta — —. Eilen kaupungissa käydessäni minä sen kaupan tein. — Tämän sanoi Erkki jo kuin vä-

hän niskakarvojaan nostavan röyhkeästi, siirtäen jalkojaan.

Köpi katsoa tuijotti nyt hetkisen eteensä lattiaan, sitten heitti kädessään olevan vasaran seinällä olevalle lautaselle ja loi Erkkiin silmäyksen joka ilmaisi mielipidettä että: — Mitäpäsi siinä on — — —. Mutta sitten yht'äkkiä näytti hällä juolahtavan mieleen toinen ajatus ja hän asiakkaalla äänellä kysyi:

— Mutta eikö Erkki voisi silti antaa alasimen olla täällä tuon reen raudoittamis ajan?

— En, en minä voi — —.

— Miksi, sillä eihän sulla vielä ole palkeita-kaan pajassasi, kuten ainakin luulen, joten et mitään takoakkaan saata?

— Ähym — niin eipä sillä; mutta kun minä nyt kerta olen tuon ostanut, niin — — ja kuluukihan se alasinkin, varsinkin niin kovissa hommissa kuin rekien raudoittaminen on — — —

Nyt oli Antin naama punasena sekä mielen myrskyä osottavana ja hän sanoi röyhkeällä äänellä:

— Antaa Erkin viedä alasimensa! emmehän me ole hänen tavaransa vaivaiset!

Ja asia oli ratkaistu. Erkki kantoi alasimen rekeensä ja läksi ajamaan kotiinsa.

Kun Köpi ja Antti jäivät nyt kahden alasimetoman pajatolpan ääreen, kysyi viimemainittu, äänensä osottaen jotensakkin katkeraa mieltä:

— Ymmärrätkö nyt mitä tuo merkitsi?

Köpi ei vastannut vaan loi kysyvän silmäyksen kysyjään.

— Se merkitsi sitä että hän taas hoksi tehdä kiusaa minulle. — Antin ääni vapisi — — Tuosta näet miten hän on pirullinen. Tuolla tavalla hän on menetellyt minua kohtaan koko meidän naapuruksina olo ajan. Ja uskovainen! Tiedäthän että hän on harras uskovainen? — Hän on hihhulainen — —. Tuosta nyt oikein näkee mitä ne hihhulilaiset oikeastaan ovat; ne ovat pirulta riivatuimpia ihmisiä maailmassa — — — Mutta mitäpä heidän on väliä, sillä saavathan he milloin vain haluavat niiltä saarnamiehiltään syntejä anteeksi vaikka sylin täydeltä.

Köpi kuunteli suunsa puoleksi naurussa. Sitteen muuttui hän totiseksi ja kysyi:

— Mutta mistä se tuo teidän, sinun ja Erkin alituinen niskakarva nuottanen oikeastaan johtuu? Mistä se aiheutuu?

Antti sylki tupakkisülen.

— Aivan parhaasta päästä, — sanoi hän sitten, — siitä kun en minä tunnusta sitä uskoa mitä Erkki ja hänen kaltaisensa, vaan vastustan sellaista. Minä olen hedperkkiläinen ja sentähden tietysti olen hihhulien mielestä „pirun lapsi“ — tuo paholainen, jonka omiksi he meitä hedperkkiläisiä luulevat, heille tuollaista opettaa ja tuollaisiin konnantöihin johtaa.

Köpin suu vetäytyi taas hieman nauruun. Mutta sitten jäi hän ajattelemaan omia ajatuksiin, nostaen oikean jalkansa pajatolpalle. Hän oli jo kauan pitänyt kaikkia uskovaisten uskonto asioita vain paljaina tietämättömin hassutuksina ja sentähden ei hän tässäkään sanonut puoltolau-

settaan kummallekaan puolen näistä riitapuolueista vaan johtui taas uudelleen monesti ennenkin läpitse käymiinsä mietteisiin kuinka sitä on vieläkin paljon „humpuukia“ maailmassa ja miten juuri uskonnolliset erimielisyydet ovat suurimpia epäsoinnun synnyttäjiä ihmisten kesken ynnä vielä: miten sentähden olisi tärkeätä saada koko kaavauskonnot pois ihmisten aate-elämästä.

Antti ei voinut pitemmälle nyt juttuansa jatkaa, juuri tuon Köpin äänettömäksi antautumisen tähden ja siksi ei hällä ollut muuta kuin suorittaa itsensä Köpin kanssa ja laittaa itsensä niine hyviin matkalle kotiin.

Kovasti hänen mielensä kuohui. Koko välin noitui hän itsekseen Erkkiä, samalla kohtaloaan kun joutua on täytynyt niin pirullisen miehen naapuriksi ja vannoi kosta.

— Kyllä vain, töröparta, tämän omasta kuspistasi löydät, — hän tuumasi.

Sitten kun hän pääsi Purolan lähelle läksi hän, lyöden uusia hevosiaan ruoskalla takalihoille, ajaa karustamaan minkä hevosten kavioista irti sai, näyttääkseen porholta Purolan kohdalla. — Katsoppas Erkki kun minulla sentään on hyvät hevoset!

Kuten jo alussa mainittu, olivat nämä riitapuaarit yht'aikaa alkaneet maanviljelyksen täällä. Yht'aikaa olivat kohdanneet „homestead“ maan ottoonkin. Sillä kerralla, siellä valtion maakontoorissa, ensikerran tutustuivat toisiinsa. Se että huomasivat maata ottavansa samalta seudulta, ensinnä veti heidän huomiota toisiinsa, ja tuota pi-

kaa oli siinä tuttavuuskin valmiina. Samalla ei siinä eripuraisuus alkanut. Päinvastoin sovittiin hyvin tuumissa. Keskustellessa asioista tultiin siihen mielipiteesen että on tarvis tehdä joku yhteissopimus, jonka mukaan tultaisiin vähän niin kuin yhteisvoimin, toinen toistaan auttaen, ponnistelemaan tuolla korven alkuvaikeuksissa. Tehtiin liitto, oikein kättä pudistaen päätettiin.

— Tehdään ensinnä yhteinen vene sinne maille jokea myöten kulkemista varten. Teitä kun ei vielä ollut. Sitten yhteisesti ostetaan muonavaroja ja yhdessä kuletetaan ne siihen yhteiseen veneeseen ja sitten, niinkään yhdessä, lähdetään soutamaan sinne, toistakymmenen mailin päähän, tulevaisuuden kotikunuuille ja aletaan — vieläkin yhdessä — työ, tehden ensin toiselle „kämpä“, sitte toiselle, syöden niitä yhteisiä ruokia, kumpikin tuotujen lisäksi metsän riistaa ampuen, j. n. p.

Ruvettiin tosi hommaan suunnitelmain mukaan. Vene tehtiin, muonavarat laitettiin ja kaikki tarpeelliset varustukset. Sitten lähdettiin soutamaan. Kaikki tapahtui hyvin sovussa, yhteistuoman sopusointuisassa hengessä. Suuret ja ihanat tulevaisuuden toiveet sarasti kumpasenkin mielessä ja siinä sarastuksessa ei heidän tulevaisuuden välinäiselämä eripuraiselta nävttänyt, vaan sopuisalta ja ystävälliseltä naapuruseläältä.

Päivä oli herttaisen kaunis jolloin niin yhdessä jokea ylöspäin kulettiin. Rantamalla tuoreet ja vielä ihmiskätten raiskaamattomat metsät kukkivat ja salaperäisesti huminoivat, kukkia mo-

nen värisiä ranta äyräitten lappeissa pitkän heinikon seasta kohti, ja tuoksuivat ne suloiselta. Soutajain mielet olivat hilpeinä ja kainotunteisina. Suloista, onnellista tulevaisuutta kohti kulkua! Juteltiin vilkkaasti kaikenmoisista heidän kumpasenkin läheisimpiä maallisia toiveita koskevista asioista. Erkillä oli läheisin ihanne saada uudisasumuksensa niin paljon alkuun että voisi vaimonsa ja kaksi lastaan synnyinmaasta tänne luokseen laittaa; Antin ihanne kanssa paloi emännän perään — sillä kuinkas sitä siellä metsän sydämessä emännättä aika kuluisi. Mutta hänellä oli sellainen vielä uudeksena hankittavana. Katsottuna oli hälläkin jo eräs neitonen, josta hän oli päättänyt naimaliitto toverin itselleen tehdä.

Vihdoin johtui heidän keskustelu uskonnolliselle alalle. Uskonnolliset asiat olivat tähän asti olleet kuin unhotuksissa, tämän uuden uutuuksien ollessa ylinnä mieliä kiinnittämässä; ei sanallakaan oltu kajottu niille aloille ja sentähden eivät he vielä ollenkaan tienneet toistensa mielipiteitä näiden hengellisten asiain suhteen. Mutta nyt sitä johduttiin niihin. Mutta mikä vahinko!

Heti olivat heidän mielipiteensä vastakkain. Erkki ilmoitti olevansa apostolis-lutheerilainen eli laestatiolainen, vielä kolmannella nimellä hihhulilainen; Antti sitävastoin sanoi kiivaasti puoltavansa evankelis-lutheerilaista uskoa sen herännäis- eli n. s. hedperkkiläisessä muodossa. Syntyi väittely. Joissain uskonnon pääasioissa oltiin yhtämieltä mutta erimielisyys oli eräiden kristin-

uskon dokmien järjestöön kuuluvien autuuden välikappaleitten suhteen. Yhtämieltä muun muassa olivat siitä että hyvillä töillä ei autuaaksi tulla — jotta omat hyvät työt ja niihin ja yleisesti omaan hyvyyteensä luottaminen ovat vain pettäviä valhekoristeita taivaaseen pyrkimisessä — vaan ainoastaan uskomisella; mutta sitten Erkin käsityksen mukaan ei uskokaan tepsi ellei „veli“ anna tehtyjä syntejä anteeksi. Hän uskoi syntein-anteeksi saamiseen veljen kautta, — ainoastaan veljen (jonkun laestatiolaisen saarnamiehen) kautta; — sitten vasta kun hän (veli) on synnit anteeksi antanut, usko alkaa voimansa. Antti ei uskonut „veljen“ anteeksi antoon eikä yleisesti synnin päästöön siinä merkityksessä kuin Erkki, vaan uskoi ihmisen voivan välittömästi, ilman toisten ihmisten apuakin, Kristuksen verilunastukseen ja sen nimeen tapahtuneeseen kasteeseen ynnä kaikkiin näihin liittyviin oikeihin asioihin uskomisen kautta sovittaa asiansa Jumalan kanssa. Ainoastaan ankarammissa synnintunnon kohtauksissa, senlaisissa joissa potilas — synnin potilas — ei omin voiminsa synnin tuskistaan pääse, vaan tarvitsee vakuutusta ja lohdutusta, piti hän papin synninpäästön tarpeellisena. Antin mielestä synninpäästö oli siis ainoastaan erityisissä tapauksissa merkityksestä, ja silloinkin vain eräällä tavalla välillisesti, kun taas Erkki uskoi „veljen“ anteeksiantoon kaikissa suhteissa autuuden tiellä eteenpäin pääsemiselle välttämättömäksi ja aivan välittömästi, siihen uskomisen ehdolla autuutta-

vaksi. Erimieltä olivat he jonkunverran niinkään kaste- ja herran ehtoollis asioissa.

Kumpikin otti todistuksia puolelleen Raamattusta. Väittely kehittyi kinasteluksi ja sen kera heräsi kumpasellakin karsasta tunnetta toistaan kohtaan — — Mielten sopusointu kuin kauheasti säikähtäen lenti tiehensä, yhteistunne katosi. Rehellinen, avonainen, toverillinen silmäin katse oli poissa ja he välttelivät tykkänään katsoa toistaan silmiin.

Eivät he hetikohta liittoaan purkaneet silti. Perille kulettiin ja alkutyöt, „kämpän“ teot ynnä muut sellaiset alettiin j. n. e., mutta se tapahtui enää ainoastaan sillä ehdolla ettei kumpikaan heistä silti heti alussa viitsinyt puolestaan jättää lupauksiaan täyttämättä. Todellisuudessa kumpikin sisimmässään olisi halunnut olla toisestaan erossa kuin jää kivistä, ja vähitellen yhteisestä köydestä kumpasenkin kädet heltisivätkin, eikä kauan viipynyt kun olivat he tekemisistä toisensa kanssa kauniissa lakossa, ruvenneina pärjäämään ominsa.

Näin muuttuivat asiat ja kaiken tämän sai aikaan yksinomaan erimielisyys uskonnollisissa asioissa. Kumpikin oli mielestään „oikeauskoinen“ ja sellaisena ei voinut sietää toista „väärä uskoista.“

Tästä lähtien on Erkin ja Antin paha sopu piisananut.

Niin. Erkki kotiin alasimen kanssa päästyään kertoi nauraa hohottaen lattialla häärivälle

emännälleen Hannille ja utelialle lapsille kepposestaan.

Mutta emäntäpä ei ottanutkaan tuota oikein hyväksyäkseen. Toppasi ensin hetkeksi miettimään, sitten sanoi paheksivasti:

— No ei sitä nyt taas olisi rengännyt noin
— — —

Erkin mieli kuohahti.

— Mitä sitten! — hän huudahti. — Antti on niin paljon kiusannut minua että en minä välitä mitä hänelle teen.

— Ei kuitenkaan pitäisi antaa pahalle niin paljon valtaa itsessään, — sanoi emäntä vielä, sitten alkoi häärimisensä taasen, ruveten hyräilemään hengellistä laulua.

Erkkikään ei puhunut enää pitemmälle mitään vaan istui lavitsalle, ruveten tupakoiden miettimään. Omatuntonsa taasen rupesi äänteleämään, ja hänen mielensä heltui: — Kyllähän sitä tahtoo ihminen liian heikko olla. Mutta ennenkin aina oli hän nätisti sovittanut tuntonsa tekojensa suhteen, ja niin hän teki nytkin.

— En minä sääli Anttia, — hän ajatteli, — sillä se ei ole hyvän vastustamista jos häntä vähin goittaaakin, syystä kun hän on yleisesti pirun käytyri, hänen palvelijansa, jonka kautta tuo paholainen kiusaa Jumalan omiakin pahuuden töihin — kuten nytkin minut; mutta paha oli tämä minun tekoni sentähden kuin alistuin tuon kiusauksen mukaan toimimaan, joten piru saa nyt ilakoida luontoni heikkoudelle. Mutta — niin, eihän sitä ihmisen juuri tarvitse koittaaakaan niin hyvä olla,

koska hän kuitenkin yleisesti ei sitä voi; syntien anteeksi saantihan Kristuksen verilunastuksen nimessä, senän meitä syntiemme seurauksista auttaa, perkeleen pilkkanaurutkin mitään merkitsemättömäksi tekee. Ja synnin päästössä ei koskaan tule kysymykseen onko syntiä vähempi tahi enempi, kaikki ne meidän oikean oppimme mukaan aina anteeksi annetaan. Tuleehan veli Kivinen taas pian tänne saarnareissuilleen — pyydän anteeksi — — —

*   *   *

On kulunut pari maan auringon ympäri kiertämisen aikaa. Juntusella ja Johnsonilla ei ole ollut mitään erityisempiä rettelöitä nyt tämän ajan sisällä; tuntuikin kuin olisivat he jo toisensa kiusaamiseen kyllästyneet. Kävivät jo toisissaan jonkun kerran kylässäkin, ja varsinkin heidän emäntänsä olivat jo koko ystävällisiä keskenään.

Mutta kaikki tämä muutos parempaan päin oli johtunut vain, ei luonteitten parantumisesta, mutta siitä ettei ollut sopevaa tilaisuutta kummallakaan entisten tapojensa näyttelemiseen.

Erkki oli sitä alasin keppostaan pitänyt itsekin siksi konnamaisena ettei hän nyt enää halunnut vartavasten hakea tilaisuutta uusiin kolttosiin, ainakaan niinkauvan kun ei Antin puolelta voitattomia kiusauksia esiinny sellaisiin. Toiselta puolen koitti hän taas olla Antista siten erillään ettei hän suinkaan saisi tilaisuutta kostamiseen.

Ja Antti oli rauhallisena. Erkistä rupesi näyttämään jo kuin hänen mielensä olisi nöyrytynyt hänen uskon kilpeään vastaan taistelemasta, huomannut turhaksi „tutkainta vastaan potkimisen“ ja sentähden päättänyt rauhoittua.

Mutta sepäs kaikki oli erhetystä! Antti oli entinen Antti vieläkin; mutta hän oli tullut vain kieremmäksi, — tuo rauhallsuutensa olikin vain sotajuoni. Hän hautoi kosta mielessään yhä vielä, mutta hän odotti sopevaa tilaisuutta, voidakseen tehdä kostostaan kahta tuntuvamman. Ja häntä yleisesti nahkansa alla kiusasi Erkin nyt niin siivoksi rupeaminen.

Hän oli viime aikoina laittanut itselleen pajan, aikoen opetella itse takomaan kaikki kotitarpeensa. Ja hän laittoikin pajansa heti hyvään kuntoon, että siellä oli tilaa sekä työvärkkejä. Muiden muassa tilasi hän Chicagosta hyvän raudan reikimäkoneen — koneen, jolla voipi hyvin joutuin tehdä rautaan reikiä. Hän oli hyvillään nyt itseksensä tämän uuden edistys askeleensa johdosta ja ajatteli ylpeillen että hällä nyt on paja seudun parhaita, parempi kuin Juntusen Erkilläkin, vaikka hän silloin kerran niin ylpeillen pajaansa hommasi.

*   *   *

Nytkin on syksy. Erkki Juntunen on nyt tehnyt uudet parireet. Ja hän aikoi ne luonnollisesti omassa pajassaan raudoittaa. Mutta hänkään ei uskaltanut yksinään sitä tekemään ruveta. Sentähden pyysi hänkin Tiupan Köpiä avukseen.

Köpi noudatti pyyntöä. Mutta tutkittuaan Erkin pajan työkapineita, huomasi hän ettei niillä oikein voi saada raudoitusta äntiin. Suurin, jopa voittamaton vaikeus näytti olevan reikien tekemisessä jalasrautoihin, y. m., sillä juuri minkäänlaisia rautaporia ei ollut. Häneltä — Köpiltä — itseltäänkin oli viime aikoina katkennut ainoa kunnollinen rautapora, joten ei hän omista pajavärkeistäänkään saanut apua.

Oltiin vähän neuvottomina. Mutta yht'äkkiä ehdotti Köpi:

— Mutta Johnsonin Antillahan on uusi raudan reikimä kone — oikein kone! — miksi emme voisi käydä sillä tekemässä reijät.

— Antaisikohan tuo konettaan käytettäväksemme? — epäili Erkki.

— En tiedä; mutta minä luulen että mitäs hällä mahtaa sitä vastaan olla kun maksamme rah-tia. Pannaampas ja käydään siellä!

Erkki suostui.

— Hyvää päivää! — sanoi Köpi hilpeästi, astuttuaan Johnsonin tupaan Erkin seuraamana.

— Päivää, päivää! — vastasi Antti, joka juuri oli akkansa kenkien korjuu hommassa, tavallisella talonpojan kohteliaisuudella. — Käykää istumaan!

— Noo en tiedä kuinka se lienee, onko meillä aikaa istumiseen. Tämä Erkki sen paremmin tietää — — —?

Tätä sanoessaan katsahti Köpi Erkkiin, joka oli jäänyt ovenpieleen pyyhkimään kenkiään luudalla.

— No kyllähän sitä nyt senverran aikaa on että yhdet piipulliset tupakkaa polttaa joutaa, — jatkoi isäntä Antti.

Erkki rykäsi, astui sitten lähemmäksi ja sanoi:

— Ei tosiaan meillä niin mitään hoppua ole, sillä aikaahan on enite maailmassa; mutta kuitenkin on parasta ensin ajaa asiamme. — Kuules nyt Antti! Saammeko me vähäsen käyttää sinun uutta raudan reikimä konettasi — tietysti makson edestä? Meillä on rekien raudoittamis homma tässä ja — —

— Miksi ei — vastasi tuohon Antti empimättä. Mutta heti senjälkeen rupesi hän tuijottamaan kummasti eteensä ja pahantuulen ilme ilmestyi kasvoilleen. Erkki ja Köpi jäivät kummastuen äänettöminä katsomaan. Vihdoin sitten nosti Antti päätään ja pilkallinen ilme naamallaan silmäsi soman luontoisella silmäyksellä Erkkiä sekä sanoi:

— En siltikään taida antaa konettani Erkin käytettäväksi.

— Miksi? — kysyi Köpi.

— Noo onhan se nyt sellaista että kاپine aina käyttämällä kuluu ja — — enkä minä tuosta pienestä rahtirahasta — — —

Tämän sanottuaan kumartui Antti taas suutarin asentoon ja alkoi utteran näköisenä työhönsä.

Erkki ei puhunut mitään, mutta oli korviaan myöten punastuneena ja antoi seuralaiselleen silmäyksen että on parasta lähteä.

Köpi sanoi ihmettelevä hymy huulillaan hyvästi, ja seurasi häntä ulos.

— Voi nyt pahuus sentään kun kuitenkin suostuin ehdotukseesi! — noitui Erkki nyt Köpille.

Erkin täytyi jättää rekiensä raudoittamishomma nyt toistaiseksi sikseen. Mutta heti samana päivänä läksi hän kaupunkiin hakemaan pajatyökaluja ja muun muassa tilasi hänkin raudan reikimäkoneen ja vielä paremman kuin Antin on. — Muuten sai Erkki nyt taas uutta tuulta vihansa palkeisiin ja hän päätti täst'edes entistä runsaamalla mitalla heittää pippuria Antin velliin.

Köpi kiusotteli vähän sitä mielessään kun hän iki soki tahtomattaan sotkeutumaan pakkaa noiden riitapukarien sotkuihin. Hän oli rauhallisen luontoinen mies ja sentähden halusi elää persoonallisessa sovussa kaikkien ihmisten kanssa, ja hän muuten piti torailemista niin äärettömän alaarvoisena ihmiselle. Mutta tämän pahan mielensä kera hän taas yhä uudelleen elävästi johtui todistelemaan mielipiteitään kaavamaisien, vapaamielisyydelle vastaisten uskontojen arvosta. Ja hän sanoi sitten eräässä tilaisuudessa Erkille ja Antilekin suoraan ajatuksensa.

— Te olette kaksi „oikeauskoista“, — hän sanoi, — jotka näyttelette uskon sotaa pienois muodossaan. Teistä itsestänne jo kyllin selvästi näkee minkälainen ansio on yleisesti tietämättömyyden kaavoittamilla uskonnoilta ihmishyveisiin, — Eihän Jeesus opettanut tuollaista mitä te harjoitatte.

Mutta nämä riitapukarit eivät hänen mielipiteitään hyväksyneet — sillä hänkin on vapaa-ajatteliija „Jumalan kieltäjä!“ — Eivät tahtoneet ajattellakaan niitä, vaan pysyivät edelleenkin vanhoissa mielipiteissään, sekä torailivat. Antti joka oli myös, tuon raudan reikimä kone kiusansa johdosta joutunut hieman tekemisiin oman tuntuksa kanssa, tyynttyi itsensä oman uskonsa kannalta totuttuun tapansa.

— Eihän se silti rikokseksi uskontoa vastaan sovi. — hän tuumasi. — Ihminen on syntinen luonnostaan, sille ei voi mitään, turhaa on koittaaakin. Siksipä juuri Kristuksen on täytynyt ristini puulla kuolemaan tulla, lunastamaan meidät, jotka omalla hyvydellämme emme voi taivaaseen kulkea jälleen. Tämän lunastuksen kautta, kun siihen uskomme, ovat meidän syntimme kaikki meistä pestyt, kuten Raamatussa sanotaan että: „Vaikka teidän syntinne veriruskeat olisivat, niin ne kuitenkin lumivalkeiksi tulevat.“ Tarvitsee siis vain olla kastettu Isän, Pojan ja Pyhänhengen nimeen ja uskoa lunastusoppiin, ja synti ei ole meille enää synti — oli sitä enempi tai vähempi.

MATTI HUHTA.

~

Rippi.

Ma riehujen runtama kulkuri maan,
kulkija hyisten mielten,
oman onneni alttarin polttaja,
solvija raivoin kielten,
tunnen ja kadun
nurjasti kulkeneeni,
himojen huuman,
polttavan kuuman
syömmeeni sulkeneeni.

Ja ken kerran on eksyen elänyt,
soutain sumujen merta,
käsin kätkenyt syvimmän synnin syyn,
liaten lihaa, verta,
hankitut huolet,
taotut nuolet
urhona kantaa jaksaa.
Välímiehittä,
apukielittä
verivelkansa maksaa.

Omaehtoinen erehen ilmoitus,
heltymä hetken nähden.
Ei tehdyn, vaan tarttuneen katuminen
se on vaan sen syyn tähden,
ettei illalla
kuolon sillalla
hautaan saattajat sano:
„Uhmalla eli.
Kuolo kun tuli
kurjana aneen ano.“

M. HAHL.

Rauhan saarna.

Joka vuosi on juhla, rauhan juhla, jolloin miljoonista suista huudetaan, minkä jaksetaan: Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto.

Tätä samaa rauhan huutoa on jatkettu jo liki kaksi tuhatta vuotta, muka rauhanruhtinaan kunniaksi.

Vaan missä on rauhamme?

Eikö vielä tänä päivänä ihmislapsia opeteta oikeen taiteellisesti toisiaan murhaamaan.

Eikö vielä tänä rauhan juhlan kristikansat ylpeile sotalaivoistaan, kanuunoistaan ja kivääriensä paljoudesta.

Eikö vielä tänä päivänä kristikansat aivan kyynillisellä rauhallsuudella katsele joukkoteurastuksia. Eikö vielä tänä päivänä kirkko siunauksillaan siunaile jokaista joukkoteurastukseen lähtevää.

Onko näiden rauhansaarnaajain silmät soaistu rahan ja vallanhimolla, etteivät he tahdo tietää korkeimman tahdosta, että se on rauhan ajatus meistä, eikä murhan.

Miten saattaa nämä Sionin muurin vartiat niin surullisella tavalla pettää ihmislapsia, siunata silloin kun kuuluis kirous, kiroten ja häväisten silloin kun kuuluisi siunaus. Ja kuitenkin on kirjoitettu: „Autuaat ovat rauhan tekiät.“

Hosea sanoi kolmatta tuhatta vuotta sitten, että papit ovat joukkoinensa kuin ryövärit jotka väijyvät ja murhaavat. Jotka köyhät rahaan myyvät, kuten Amos sanoo. Eikä vieläkään valheeksi jouda se mitä Micha sanoo papistosta, että ne saarnaavat rauhaa koska heille syötävää annetaan, mutta koska heidän suuhunsa ei mitään anneta, saarnaavat he sodan tulevan.

On surullinen asia ettei papistolla ole ollut vuosituhansiin sen korkeampia ihanteita kuin vatsansa palveleminen. Että he ovat aina olleet valmiit saarnaamaan niiden hyväksi, jotka papiston vatsan ovat täyttäneet.

Voimmeko me sitte tämän laisille totuuden saarnaajille antaa minkäänlaista luottamusta? Ei! Sillä jo heidän oma oppikirjansa antaa siihen selvän kieltolauseen ja vielä historia ja nykyaikainen katkismus todistaa samaa.

Häveliäisyys heiltä kyllä on vuosisatain ammattipetoksensa vaikutuksesta niin tarkkaan kulunut, että he voivat nostaa rauhan juhlanakin vääryydellä täytetyt kätensä ylös korkeutta kohti ja suu levällään huutaa: rauha, rauha!

Eikä rauhaa ole heillä itselläänkään. Parhaallaan kun he suullaan rauhaa huutavat, sydämmessään ajattelevat petollisia juonia köyhälistöä kohtaan.

Pitäiskö heidät nyt sitte tappaa, joka pappi? kysyy ehkä joku.

Mitään vahinkoa siitä ei olisi, ei meidän maalliselle eikä tulevalle elämälle, vaan sehän olisi samaa kuin heidän oppinsa ja se olisi vasten luonnon lakia, ottaa pois elämästä ennen kuin se, luonto itse kutsuu joka on synnyttänytkin.

Jos me sitä oppia seuraisimme jota papisto on meille vuosituhansien kuluessa opettanut, niin me sen tekisimme. Vaan meillä on yksi, jalompi, puhtaampi, ihanampi aate, joka on meille opettanut parempia, puhtaampia ja jalompia elämän käsitteitä, ja se aate on köyhälistön oma aate, tuo kaikille papiston pimittämille kauhun, pelon ja vapistuksen aihe — sosialismi. Se on meitä opettanut rakastamaan kaikkia pappiakin, niin paljo pahaa ja nöyryyttä kuin ne ovatkin köyhälistölle tehneet. Me rakastamme heitäkin, vaikka näemmekin että he ovat vääryyden palvelukseen valjonneet.

Mitä me heiltä sitte vaadimme.

Ei yhtään enempää kuin sen, että he alkaisivat saarnata totuutta, sanoisivat yhteiskunnan riistäjäluokalle sen mitä heille kuuluu. Että niin kauan kuin te valmistatte sotaaseita ja pidätte yllä murhajoukkoja, teille kuuluu ajallinen ja ijankaikkinen kirous. Että niin kauvan kuin te riistätte köyhältä työmieheltä ja naiselta hänen työnsä tuloksen, te olette rosvoja, joille kuuluisi hirsipuu. Ja niin kauvan kuin te valmistatte väkijuomia, myrkyttäen lähimmäisiänne, rikkoen perheonnen, riistäen perherauhan, vieden isän ka-

pakkaan, pojan turmion teille, tyttäret siveettömyys laitoksiin, niin kauvan kuin te tätä teette, teille kuuluu Jumalan viha ja totuutta rakastavain ihmisten halveksuminen.

Milloin, milloin papisto herää kuten eräs, joka kansalle saarnasi ja lopuksi nosti kätensä aikomuksella kirkon yleisen tavan mukaan siunata summakaupalla. Mutta totuus vaikutti häneen tällä erää niin voimakkaasti, että hänen kätensä herposivat voimatonna alas ja hän purskahti itkuun. Nyyhkyttäen hän huusi kansalle: Kuinka voin minä teitä siunata, kun teille kuuluu kirous!

Hän kyllä sai vainoa ja pilkkaa osakseen ja viimein kuoleman polttoroviolla, totuuden rakkautensa palkaksi.

Vaan nyt uudet profeetat ovat koristaneet hänen hautansa ja tehneet hänestä pyhimyksen. Jospa tämä edes synnyttäisi papistossa rehellisen puolustuksen halun, että he antautuisivat väittelyyn edes oman oppikirjansa perusteella siitä, kuka on totuudessa raamatunkin mukaan, sekö joka puolustaa ja siunaa nykyistä roskejärjestelmää, vai nekö, jotka tahtovat hävittää tämän rosvo- ja murhajarjestelmän ja asettaa tilalle rauhan, rakkauden, veljeyden ja onnellisuuden. Ellei papisto kykene todistamaan että heillä on oikeus Jumalalta sortaa ja vainota totuutta, niin ei heillä ole myös ihmisellistä eikä jumalallista oikeutta siihen; heidän oikeutensa johtuu vaan oman vatsansa palvelemisesta eikä mistään jalommista pyyteistä.

Tahdommeko vielä tänä rauhan juhlan antaa näiden Samarian libavien lehmien pettää itseme ja huutaa heidän perässään: Rauha! rauha! vaikka ei rauhaa olekaan, ei sinne päinkään, vaan meillä on murha, rosvous, sorto, vääräys ja lähimäisen myrkytys vallan päällä. Vai tahdommeko huutaa rauhan huudon sinun: Alas murha! Alas sorto! Alas rosvous, vääräys ja köyhän myyskentely. Alas valhe saarnastuolista! ja astukoon tilalle veljeys, vapaus ja tasa-arvo.

Silloin vasta meillä on juhlapäivä, jolloin voimme huutaa: Rauha maassa ja ihmisille hyvä tahto.

JUHO ASIKAINEN.

Voiman väki.

(Kirj. J. H—la.)

Vakavana voiman väki
Kulkee varmaa kulkuaan,
Ken sen taajat rivit näki,
Liittyi laumaan laajimpaan,
Liittyi veljes-sitehillä
Ihmisyyden tuntehilla.

Matka heill' on vaivalloinen,
Kautta korpi-erämaan,
Tie on kaita halki soiden,
Halki petoin maailman,
Halki iki ilves-vaarain
Tiikerien teitten haarain.

Synkkä yö on maailmassa,
Tummat varjot verhoaa,
Yöttäret on ilkunnassa,
Murhan henget kurkistaa.
Murhan möröt mellastaapi.
Kauhun kukkaa ojentaapi.

Hirnuu hiiden hirmu hepo,
 Pärskey varsa vaahdossaan ;
 Pois on öinen rauha, iepo,
 Hornan herr' on ratsullaan,
 Hornan hirmuhaltioinen,
 Turman tuoja vartioineen.

Mutt' ei väisty voiman väki,
 Vaikka veriin yllättäis.
 Vaikka kukkuis kuolon käki,
 Vihan virttä visertäis.
 Vihan virttä verisintä ;
 Vainon valtaa viimeisintä.

Eessä seisoo turman muuri
 Vartioineen voimineen,
 Ilkkuu turman herra suuri,
 Antaa käskyt joukoilleen,
 Antaa käskyt verityöhön, —
 Kaiku lentää kauvas yöhön.

Mutt' ei väisty vaaraa, vihaa
 Voiman väki verraton,
 Vaikka vaanis verta, lihaa
 Tiiker' julma, peloton,
 Tiiker' ihmisonnen syöjä,
 Pettur', veljen veren myöjä.

Murtuu muurit, liikkuu linnat,
 Voiman väki rynnistää,
 Kostaa veljen veren hinnat —

Häpeä ken jälkeen jää!
 Häpeä ken Juudan lailla
 Pettur' kunniaa ois vailla.

Soraks' muuttuu suuret linnat,
 Raunioiksi raksahtaa;
 Kaatuu urhot uljahimmat,
 Voimanväki vallan saa.
 Voimanväen armeijoita
 Hornan herran valt' ei voita.

Silloin syöksee turman herra
 Tulisella ratsullaan,
 Poistuu eestä, viime kerran
 Asunnoilleen tuonelaan,
 Asunnoilleen mananmailla
 Kunniaa ja valtaa vailla.

Voitokkaana voiman väki
 Jatkaa varmaa kulkuaan
 Kuku sil' ei kuolon käki,
 Pelotellen peikoillaan.
 Pelottamaan ihmislasta
 Ei hän pääse manalasta.

Silloin vasta voiman kansa
 Joukko Proletaarien,
 Riemuun raukee, voitostansa.
 Päivä nousee valoinen,
 Päivä nousee maille kerran
 Murtaa vallan hornan herran.

Riemukulkuun kaikki kansat,
Silloin syömin yhtyvät.
Pois on eestä turman ansat,
Valon työhön yhtyvät.
Valon työhön valtavana,
Hengen työhön kauneimpahan.

Luodaan silloin vallat uudet
Totuuden perustukselleen,
Kitketään pois valheen juuret
Tieltä pyhän ihanteen,
Tieltä voiman jumalainen
Ihmisyyden ihanaisen.

Uudestasntyminen.

Ikaalisten pitäjäläisiä lähti suuri roikka yht' aikaa Amerikkaan, yhdessä he matkan kulkivat ja yhdelle paikkakunnalle perilläkin asumaan asettuivat. Vaikeanlaista se elämä alussa oli, kun se Amerikan kieli ei paljo vivahtanutkaan Ikaalisten murteeseen, meni aina joku dollari niinkuin oppirahoina, mutta ei sentään kovin pahaan kiipeiliin jouduttu kun yksissä aina oltiin ja koitettiin pysyä tarkasti erillään sivistys- ja muista sen semmoisista harrastuksista. Muutaman kuukauden perästä kohtasi kuitenkin oikeat koettelemuksen ajat, joissa oli kärsimystä enemmän kuin mitä tavallinen suomalainen oikeastaan jaksaisi kantaa. Ikaalilaiset muistelevat niitä „Herran vihan“ aikoina.

Se oli tuossa syyskesällä kun se alkoi ja melkein kaikille yhtä aikaa. Alussa se oli vaan hienoa kutkuamista pinnassa, mutta vähitellen se äityi oikeaksi syyhyksi. Ensimmältä ei siitä kukaan puhunut lähimäisilleenkään, kaapasihan vaan kaikessa hiljaisuudessa sopivan tilaisuuden sattuessa, mutta kun se yltyi siihen määrään ettei auttanut katsoa tilaisuuksia, vaan piti kaapasta milloin

mistäkin paikasta, ensin niinkuin kouristamalla ja sitte henkeä sisään vetäen hyvän aikaa syyhyttää samasta paikasta, niin ei sitä voinut enää salassakaan pitää; pitipä vielä kadulla kävellessäänkin vähän päästä asettua nurkkaa vasten ja huulien höpeltäissä „hijijiji“ hangata selkää niin että taikin selkä sauhusi. Eräässä semmoisessa tilaisuudessa se oli, kun tuo yleiseksi tullut rasitus joutui keskustelun alaiseksi.

Muuan mies oli asettunut kadun kulmaan itseään syyhyttelemään. Siinä ruumistaan hieroessa huomaa hän vastapäätä kulmassa kovanonnen lapsen, joka ikenet irvissä harjoittaa samanlaista nautintoa.

— Hijiji! Kuulehan, sinä siellä, mikä sinua syyhyttää?

— Aijajai! En tiedä itsekkään. Mikäs sinua?

— Hijiji! En tiedä minäkään, mitä kapia lienee.

— Aijajai! Eikä ole odes saunaakaan.

— Hijiji! Eikä pikiöliyä.

Miehet saatuaan suurimman tuskan tyydyttyä, rupesivat keskustelemaan: kuinka se oli alkanut ja minkälaisessa pulassa sen kanssa on, siltä kun ei saa rauhaa yöllä ei päivällä. Siitä se tuli sitte yleiseksi puheaineeksi. Jos ikaalilainen tapasi toisen ikaalilaisen, alkoi siinä heti keskustelu:

— Tuota no kutkuttaako sinua?

— Kutkuttaahan se, myönsi toinen, samalla jostain syyhäyttäen, näytteeksi että tosi on kysymyksessä.

Nyt ruvettiin pitämään oikein yleisiä kokouksia, joissa keskusteltiin tämän yleisen vitsauksen johdosta. Samalla oli kokoukset myöskin yleisiä raapiaisia; jokainen silloin parhaansa mukaan kylkiään kyhnytteli. Kyseltiin neuvoja yhdeltä ja toiselta, ja olikin niitä neuvonantajia. Vaan ei ne neuvot oikeen tepsiviltä tuntuneet. Vihdoin sentään sattui muuan kauemman aikaa Amerikassa ollut oman pitäjän mies, joka tiesi räähkän synnyn. Sanoi olleen itsessäänkin samanlaisen kutkan. Tuossa vuoden perästä, Amerikkaan tulosta, se ottaa kiinni ja kestää noin puolisen vuotta, mutta kun hyvikseen sattuu, niin vuodenkin. Se on sitä amerikkalaistumista ja jokaisen se on kestettävä. Vanhan nahkan täytyy lähteä pois, sitte vasta helpottaa — nahka taas lähtee sitä pikemmin, mitä enemmän raapii. Kun on oikeen ahkera, voipi päästä kolmessa kuukaudessa koko pnuhasta, vakuutteli tietäjä.

Jos ikaalilaisten kokoukset ennen olivat olleet raapiaisia, muodostui niistä sen perästä oikeita kalttajaisia. Kokoonnuttiin joukolla jonkun asuntoon jossa kilvan koitettiin, kuka saisi ensiksi nahkansa pois. Semmoisissa tilaisuuksissa kaiholla muisteltiin omia kansallisia lääkkeitä.

— Eiköhän lähtisi jos olisi oikea suomalainen sauna. Lämmittäisi sen niin että kivet paukkuisivat, rivauttaisi muutamia kipollisia vettä uunille, vetäisi oikeaa oululaista pikiöljyä pinnalle ja menisi lauteille, niin pahoin pelkään eikö tottelisi, niin amerikkalaista kun lieneekin.

— Taikka jos olisi hyvää koivutuhkasta keitettyä lipeää, pesisi sillä ja sitte vetäisi uuren tervan päälle, niin kumma olisi jos ei kapi karkkoaisi.

— Ei lähde. Sen sanon, ei lähde, jos kerran on sallittua. Vaikka olisi kaikki kansallis-lääkkeemme ja itse Lapin tietäjä niitä laittelemassa, ei lähde jos on sallittua. Ainoa mitä minä toivon on, että meillä pitäisi olla parasta lajia piikkopaidat, sillä kun syyhättäisi niin taukoaisi vähäksi aikaa, eikä pääsisi kynnenvihat tarttumaan.

— Älkää nurisko, vaan kestäkää niinkuin miehet, tottapahan lähtee kun nahka kerkiää muuttua ja pääsemme amerikkalaisiksi, kestettävä se kaiketi on toistenkin siirtolaisten ollut.

Tuonne puoli talveen jatkoivat ikaalilaiset koukuksiaan, mutta kun ei kutkan häviämisestä ollut tietoaakaan loppui heidän kärsivällisyytensä. Joukolla päätettiin tehdä matka naapurikaupunkiin, jossa oli suomalainen sauna, jossa saisi edes hetkeksi kihelmät kuolemaan. Pikiöljyn, tervan ja lipeän puute korvattiin keittämällä pippurista, tulikivestä ja väkiviinasta lääkettä, jota annettiin jokaiselle pullollinen. Pullot taskussa lähdettiin sitte eräänä lauantaiaamuna naapurikaupunkiin.

Varmuuden vuoksi lämmittivät ikaalilaiset itse saunan. Kun kivet ja rautapalaset alkoivat hehkua, arveltiin olevan tarpeeksi takeita löylystä. Kuletettiin pullot lauteille, vastoista karisteltiin lehdet pois, että vitsat toden tekisivät, kutsuttiin erityisesti sitä varten hankittu löylyn löyjä; ja sitte se alkoi. Miehet hypähtelivät ja

vastat vinkuen heiluivat, kuin nuori vesakko myrskyn raivotessa.

— Aijaijai! — jos viimeisenä päivänä — — —

— Hijiji! Herra varjele meitä siitä! — — —

— Aijaijai! se tulinen järvi! — — —

— Hijiji! Lyö veljeni löylyä. Hii! — Lisää rakas veljeni, lisää! Hih! Karkkoaa kapi! — —

Kuului paukaus, niinkuin tykillä olisi ammuttu, ja sauna oli tulella. Ikaalilaiset kaapasivat ulos, vastat aina vaan tulisella vauhdilla heiluen. Suoraan kadulle piti ilkoalasti lentää, kun koko rakennus yht'äkkiä tulee tomahti. Kadulakin vielä huiskahteli vastat niinkauvan kunnes pakkänen alkoi niitä kangistuttamaan. Ei sitä ollut vielä oikeen tarpeeksi saanut eikä voidetta ollenkaan käyttämään ehtinyt, mutta tuntui se kuitenkin että vanha nahka oli tarkoin mennyttä, joten pahin aika siinä vaikeassa uudestasynnytyksessä oli ohi. Kohta kasvoikin uusi nahka eikä siinä kutkaa kuulunut, mutta se usko siitä ikaalilaisille jäi, että se leikki on kaikkien siirtolaisten kestettävä jos mieli amerikkalaisiksi päästä. Siksi he aina oudolta heti ensiksi kysyvätkin: joko olet nahkasi pois raapinut?

HIJOPPI ROTILAINEN.

Hengenyössä.

Niin musta ja pimeä on hengenyö
Ja myrsky se ryskää, pauhaa.
On peitossa taivaankin tähtivyö,
Vain elementit hurjina raivoten lyö,
Häiriten uinuvain rauhaa.

Yön ilkeät peikot on valloillaan,
Vääryys oikeutta tallaa.
Sorrettujen valitus täyttää maan,
Orjat kantavat kahleitaan.
Yhä jatkuvi yötä ja hallaa.

Vain kansa se nukkuu ja uinailee
Ei näe se eessään paulaa.
Yön illettävät peikot ne vaanailee,
Nukkuvia verkkoonsa solmeilee —
Ja hornan virttä ne laulaa.

Niin pimeä ja synkän synkkä on yö;
Sumu peittävi taivaan ja maan.
Peto ahmiva saaliinsa kiinni lyö,
Sitten repii, raatelee ja syö —
Ja yhä pimeyttä jatkuu vaan.

VICTOR LOUKOLA.

Köyhien luita.

Kun lapsena ollessani kuljin äitini kanssa V:n kaupungin hautausmaalla, tarttui jalkani ihmisen pääkalloluuhun. Selvittyäni ensi hämmästyksestä huomasin ympärilläni muitakin ihmisen luirangon osia. Kysymykseeni, mistä ne ovat ja kenenkä, sain vastauksen että: ne ovat köyhien luita, jotka on kaivettu ylös haudoistaan, sillä niiden tilalle on haudattu uusia. Aina määrättyjen vuosien kuluttua kaikki ne, jotka on haudattu yhteisiin hautoihin, kaivetaan ylös.

Heti vieressä siinä oli suurehko hautakammio, jonka ikkunoista komeat, kallisarvoisten seppeleiden peittämät arkut loistivat, eroten jyrkästi köyhien luista. — Silloin sanoin äidilleni. Äiti, tiedätkö mitä, kun tulen suureksi, rakennan oikein suuren ja komean hautakammion köyhille, ettei niiden luita viskeltäisi.

Pitkiä vuosia on siitä ajasta vierinyt ja yhä muistan lupaustani köyhien luiden suhteen, mutta todellisuus on näyttänyt etten voinutkaan pitää lapsuuden lupaustani siinä muodossa. En voinut rakentaa köyhille hautakammiota, empä edes isällenikään saanut, vaan sinne yhteiseen suureen hautaan kätkettiin hänenkin luunsa. Mutta

muisto köyhien luista on yhä selvemmin syöpynyt mieleeni, herättäen minut taisteluun työväen järjestöissä, poistamaan pois niitä rajoja, joita löytyy ihmisen ja ihmisen välillä.

Suomen työväen puolueohjelmassa on ponsi, jossa vaaditaan maksutonta hautausta kaikille ja on se tuleva kuntien huoleksi. Jokainen on haudattava samallaisella tavalla, sillä jokainen on yhtä tärkeä yhteiskunnassa. Se ponsi poistaa myös köyhien luut. Taistelllessani työväenjärjestöissä tiedän taistelevani myös lapsuuden lupaukseni puolesta. — Yksin en voinut saada aikaan mitään, vaan yhdessä, kun kaikki ne, jotka ovat kärsineet vääryyttä ja sortoa, liittyvät yhteen, voidaan saavuttaa suuria. — Liittymällä yhteen voimme poistaa kaiken kurjuuden. Senvuoksi ylös kaikki raatajat! Emme enää saa uinailla, vaan yksimielisesti kaikki sosialismin punaisen lipun juurelle, vannonen kosta kaikille niille, jotka riistävät kansalta elämisen mahdollisuudet. Pois rajaaidat! Vaatikaamme hyvitystä vuosisatojen kärsinnästä. — Kaikkialla jo köyhälistö alkaa valveutua, miksi siis vielä me torkkuisimme. Pois velttous ja kultainen tyytyväisyys, sillä kukaan ei ole varma, että lapselleen on kyllin leipää, ennenkuin sosialismi saa voiton. Siksi taisteluun, kaikki, ei aikaa syrjässä viipyä, sillä tulevaisuus on meidän!

TAHTO.

Hymyilevälle siskolle.

Ah, voi, jospa elämä
Noin hymyäisi mulle,
Kuin se näyttää hymyävän
Valoisana sulle.

Aina näen nauru-suun
Jos milloin silmään sinuun.
Se koskee niinkuin päivän säde
Mustaan mieheen minuun.

Niin oot kuin pilven hattara
Tuo kevyt taivahalla —
Ei liene surun varjoa
Tuon valkean rintas alla.

Ma ihmehin ja ihailen
Ja toivon katsettasi,
Se minunkin suo pilkistää
Sun somaan maailmaasi.

Minun, jolle kuvastaa
Vaan elon synkät puolet,
Sen tuulet, tuiskut, pimeät
Ja kärsimykset, huolet.

Minun, jolle kuvastaa
 Vaan katkeruuden kitkut,
 Himon hymyt ilkeät
 Ja toisten pitkät itkut.

Jos näen perhon liipovan
 Ja istahtavan kukkaan,
 Mutt' toisaalle kun[katseen]luon,
 Se kohta sattuu rukkaan.

Ei täällä saata hymytä
 Kun joskus, harvoin, salaa.
 Silloin vaan kun sielun tuli
 Kirkkaimpana palaa.

Niin on päivä pilvessä
 Ja kuu niin surun kumma, —
 Jos toivoakin koittaisi,
 Se toivo on niin tumma.

On toivon ratsu uupunna,
 Ja tahto pintehissä.
 On nautinnotkin nälässä,
 Ja onni — missä, missä? . . .

On monen onni mierolla,
 Sen kylmät sorron pillat.
 On monen aamut synkeät,
 Mutt' synkemmät on illat . . .

Ei täällä saata hymytä,
 Mutt' täällä täytyy olla,

Yhtä aikaa sodassa
Ja toukovainiolla.

Kylvää toivon siementä
Ja tahdon kalpaa käyttää,
Huutaa huolten korvessa
Ja onnen tietä näyttää.

Ja siinä ken voi hymytä —
Se omppi hymy pyhä, —
Hän käyköön yhä eteenpäin
Ja hymyelköön yhä!

AAKU PÄIVIÖ.

Naisten keskustelua.

Ensimmäinen nainen istuu pöydän vieressä lukien.

Toinen nainen tulee sisään kirja kädessä.

Ensimmäinen. Tehkää hyvin ja istukaa.

Toinen. Voi hyvä ihme! Mitähän minä olen nyt ajatellut kun ma olen ottanut kirkosta kirjan mukaani huomaamatta. Eihän nyt vaan ihmiset luule, että minä meinaan tämän varastaa. Kun nyt vaan muistasin viedä sen ensi pyhänä takasin.

Ensimmäinen. Te siis käytte joka sunnuntai kirkossa?

Toinen. No onko se sitten paljon että yhden päivän viikossa uhraa Herralle.

Ensimmäinen. Millekkä Herralle?

Toinen. Jumalalle tietysti. Oletteko te nyt jo niin pakanaksi tullut ettette enää tiedä mitään näistä asioista. Minun mielestäni hengelliset asiat ovat paljon parempia kun maalliset.

Ensimmäinen. Minä en niitä asioita ymmärrä.

Toinen. Ette suinkaan, kun ette niistä mitään välitä, kun ette kuulu seurakuntaan, ettekä enää koskaan käy kirkossa. Eikö se sentään ole surkeata, ettette vähääkään välitä Jumalasta.

Ensim. Kirkossa käyminen ja Jumalasta välittäminen on kaksi eri asiaa. Luuletteko Jumalan siellä asuvan? Jos luulette, niin etsikää Häntä sitten sieltä. Minun Jumalaani ei tarvitse mistään hakea, vaan hän on aina luonani ja sanoo mitä minun pitää tehdä ja mitä tekemättä jättää.

Toinen Ei Jumala tänä maailman aikana enää maan päällä kävele, ja mitä te puhutte teidän Jumalastanne? Ei suinkaan teillä ole eri Jumala kun muillakaan. Ei se lihassa maan päällä kulje, vaan hengessä vaikuttaa sanan ja sakramenttein kautta. Vaikka suuri joukko hyljää ne armon välikappaleet ja kulkee sitä laajaa kadotuksen tietä.

Ensim. Alkäätkö tuomitko, ettei teitä tuomittaisi.

Toinen. Joka ei usko se kadotetaan ja Jumalan viha pysyy hänen päällensä. Emmekö me lue pyhässä raamatussa: Joka ei usko se on jo tuomittu.

Ensim. Te saatte minun huonolle tuulelle noilla tuomion julistuksillanne, ja minä kun olin juuri niin autuaallisissa ajatuksissa.

Toinen. No autuuden asioitahan minäkin puhun, nehän on pyhänraamatun lauseita. Jos ei nämä ole autuuden asioita, niin mitkä niitä sitten ovat?

Ensim. Pidättekö kaikki raamatun lauseet autuuteen kuuluvana, tai oletteko lukenut raamatun ajatuksella?

Toinen. Olen moneenkin kertaan.

Ensim. Mitä pidätte 4 Mooseksen kirjan 5 luvusta?

Soinen. 4 Mooseksen kirjan 5:s luku. — En minä — tiedä, mutta kyllä minä sen lukenut olen. Ei suinkaan siinä mitään erinomaista ole. Minä pidän sen lu'un pyhänä niinkuin muutkin, sillä minä tiedän sen olevan Jumalan sanaa.

Ensim. Ja minä pidän sen olevan Mooseksen sanaa. Hän on ollut yksi suurimpia naisten rääkkääjiä, enkä siis häntä vähääkään ihaile. Ja olen varma, että joka uskaltaa hiukankin ajatella ja tietää mitä lukee, niin on kanssani samaa mieltä. Jo olis aika kaikkien naisten ruveta ajattelemaan mitä varten elävät.

Toinen. Niin sitähan minäkin meinaan, että jo olisi aika! Sitähän se meidän pastorimmeikin aina opettaa. Voi, voi kuinka kauniisti hän aina puhuu! Hän opettaa meitä lasten vanhempio, kuinka meidän tulee kasvattaa lapsiamme . . .

Ensim. Hyviksi ihmisiksi, niinkö?

Toinen. Niin juuri. Ei niitten saa antaa lukea lorukirjoja eikä laskea maailmallisiin seuroihin. Ja minä olen koittanut niin paljon kun mahdollista pitää niitä erillään maailman lapsista. Mutta eihän ne oikein tahdo totella; ei se vihollisenkaan ole joutilaana, vaan tahtoo kietoa pauloihinsa kristitynkin lapsia. Ja sehän se onkin kristityn suurin risti.

Ensim. Onko teidän ajatuksenne todellakin vielä noin pimeät, vai viitsittekö te ensinkään ajatella? Te puhutte maailman lapsista ja viholli-

sista, mutta tiedätkö kuka teidän suurin vihollisenne on?

Toinen. Perkele, maailma ja meidän oma lihamme.

Ensim. Teillä on hyvä ulkomuisto, kyllä sen kuulee että te olette lukenut.

Toinen. Niin, ja olen kätkenyt svdämeeni myös.

Ensim. Voitteko sanoa mistä ne maailman lapset ovat tulleet tai kuka ne on luonut?

Toinen. Niin, kyllä ne sama Jumala on luonut kun uskovaisetkin.

Ensim. Te siis myönnätte että nekin ovat Jumalan lapsia.

Ensim. Ei! Joka ei usko, se kadotetaan, minä pysyn lujana uskossani.

Toinen. No, Jumalan sana sen todistaa. Tiedätkö te sitten kuka lausui nämä sanat: Maa ja taivas pitää hukkumaan, vaan minun sanastani ei pidä rahtuakaan häviämään.

Ensim. Tiedän kyllä, se mies eli täällä maan päällä yhdeksäntoista vuosisataa sitten, ja saarnasi ihmisille: „Mitä te tahdotte ihmisten teille tekemään, se tehkää te myös heille“, ja „älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi.“ Hänen oppinsa minä hyväksyn täydellisesti.

Toinen. Oi kauhistus! Mieheksikö te kutsutte Jumalan poikaa, meidän Herraamme ja vapahtajaamme! Hän eli maanpäällä ihmisen muodossa, mutta hän oli Jumalan poika. Minä kauhistun teidän puheitanne ja menen pois yksinäisyydessä

rukoilemaan ettei epäuskon synti siaan saa. (Itkee.)

Ensim. Tiedättekö mikä on oikia rukous?

Toinen. Tiedän, tiedän! Mutta te ette näy tietävän, koska Jumalan poikaa ihmiseksi sanotte.

Ensim. Nykyaikana on jo paljon senlaisia Jumalan poikia ja tyttäriä joitten rukous eli ajatus on oikeuden ja vapauden tunto.

Toinen. En minä viitsi kuunnella teidän lojuranne. Minulla olisi ollut teille asiaakin, mutta ei se parane puhumisesta, kyllä minä sen nyt kuulen.

Ensim. Mitä te tarkoitatte?

Toinen. Kyllä te olette niin olevinanne, kun ette tahdo sitä julkisesti tunnustaa.

Ensim. Mitä en tahdo julkisesti tunnustaa? En minä nyt teitä ollenkaan ymmärrä.

Toinen. Että te olette vapaa-ajatteliija, sosialisti, Jumalankieltäjä, ymmärrättekö nyt?

Ensim. Ehkä jonkun verran. Se on totta, että olen vapaa-ajatteliija, siitä asti kun ne minussa oman takeisiksi ovat heränneet, mutta minä en ymmärrä tällä olevan mitään yhteyttä sen kanssa, mikä koskee asiatanne minulle. Kertokaa asianne kaikessa ystävydessä, ehkä hyvinkin onnistutte.

Toinen. Ei me Jumalan kieltäjätä huolita meidän iltamiimme, se pitää olla kristillissiveellistä, ja te kun olette kristillisyyden vihollinen.

Ensim. Te koitatte herättää minun huonoa puoltani eleille eli toisin sanoen te koitatte saada minua suuttumaan.

Toinen. Kyllä me tiedettiin että teidän kristillisyytenne on ollut jo kauvan horjuvaa. Mutta kun te sentään maallisissa asioissa olette ollut niin kunnan ihminen, kaikki sanoo että te elätte kristityn elämää.

Ensimmäinen. Te aiotte pyytää ohjelmaa ompeluseuran iltamaan.

Toinen. Niin, me toivoimme että voisimme teidät vielä palauttaa oikialle tielle.

Ensimmäinen. Minä en oikeastaan aikonutkaan ryhtyä keskusteluun kanssanne, se näyttää niin perin hyödyttömältä, sillä te ette lainkaan minua ymmärrä.

Toinen. Ymmärrän kyllä, mutta ette te minusta sosialistia saa! Minä olen kristitty ihminen ja siinä uskossa pysyn kuolemaan asti.

Ensimmäinen. Te sanoitte minun elävän kristillistä elämää.

Toinen. Niin, mutta mitä se auttaa kun ette te usko sanan ja sakramenttien autuaaksi tekevään voimaan. Ei hyvät työt mihinkään kelpaa, ei niillä anteeksi saada velkaa, vaan armoa me kerjätäkäämme. Eikö näin kuulu sanassa?

Ensimmäinen. Kyllä. Mutta eikö kuulu myöskin näin: Rakastakaat lähimmäistänne niinkuin itseänne. Jos me näitten sanain perusteella katselemme asioita, niin saamme vallan toisen käsityksen. Me huomaamme että koko uskonto kysymys sisältyy meidän jokapäiväiseen elämäämme, ja tämä johtava lause tarkoittaa niiden tunteiden täyttämistä, mitkä jokaisen jalon ihmisen sielussa ääntelevät. Järkeä kehittää ne voimaksi, joka pa-

koittaa käytännössä toteuttamaan sen mistä ker-
ran on päässyt varmuuteen.

Toinen. Niin, te puhutte aina tuosta järjestä. Mutta kun uskon asioita ei saa järjellä tutkia, järki pettää. Pitää vaan lapsellisesti uskomaa, vaikka oma järki ja maailma mitä sanoisivat. Pastori aina varoittaa ettei saisi kuunnella sosialis-
teihin puheita, mutta pahahenki oli kerran minun-
kin vietellä kuulemaan yhtä jumalankieltäjää, mutta ukko ei laskenut, ja se olikin kai Jumalan varjelus, olisi vielä vietelleyt minutkin.

Ensim. Siis kaikki toistenne orjia. Te pel-
kätte ukkoa, ukko pelkää pastoria, pastori pel-
kää leipäänsä ja piispaa. Niin, sellaista se on tämä elämä. Eikö ole narripeliä, kun valheella ele-
tään. Oletteko koskaan miettinyt tätä asiaa?

Toinen. Mitä se miettimisestä paranee. Me naiset emme voi yhtään mitään muuta kun uskoa mitä meille on kirjoitettu. Kuuluuhan sanassa näinkin, ja ne ovat pyhän Paavalin sanat: Nainen vaijatkoon seurakunnassa.

Ensim. Noinko te sanotte! Jospa vaan ym-
märtäisitte miksi Paavali käskee naisten vaijeta — ja se on vieläkin juuri miesten enemmistö, jotka ääneen ajattelevat. Se ei ole ihme, niin kauan kun naiset kiltisti siihen tyytyvät, eivätkä ymmärrä rakastaa itseänsä arvokkaasti, vaan pitä-
vät itseänsä ihäänkuin ihmiskunnan epäsikiöinä, joilla ei ole oikeutta eikä arvoa! Minä sanon että se on naisten oma vika, että elämä on näin nurin-
kurista.

Toinen. Herra siunaa, mitä me miehille voisimme, ja mitä tekin olette vailla, — teillä kun on hyvä, juomaton mies, ja olemista yllin kyllin; toista se on meillä ja monessa muussa paikassa, kun miehet juovat ja niin toisin.

Ensim. Miehet ne juomat valmistavatkin.

Toinen. Niin, ja juovat myöskin ja tekevät juuri mitä tahtovat. Minä haukun meidän ukkoa joka päivä ja rukoilen Jumalaa, mutta mikään ei auta. — Suus kiinni! — ärjäsee vaan. — En minä viitsi kuulla ämmien porua. Ja jollen minä vaan lakkaisi, niin tappelu siitä tulisi. Eikä meidän ukko perään antasi, se löis vaikka kuoliaaksi.

Ensim. Parempi se niin olisikin.

Toinen. Jaa, että antaisin itseni tappaa ennen kun perään antaisin. Kristityn velvollisuus on olla nöyrä. Kyllä te olette tullut kamalaksi, kun toimitatte että pitäisi vaan vastustaa miehiä, vaikka henki menisi! Vielä ne teitä kehuu hyväksi ihmiseksi; onko tällöinen hyvyttä!

Ensim. Te ette ymmärrä minua. Te puhutte tappelemisesta ja nöyryydestä; minä en hyväksy kumpaakaan. Minä vaadin itseltäni ja toisilta ihmisyttä ja totuutta, ja jos joku vaatii minua, joka olen nainen, vaikenemaan henkeni uhalla, niin minä huudan: päästäkää vangit vapaaksi — ne syyttömät vangit! Vapaus tai kuolema!

Toinen. Herra siunaa! Te tulette nyt hulluksi! Mistä syyttömistä vangeista te puhutte — — —?

Ensim. Ihmiskunnan enemmistö on vangittu syyttömästi, eikä edes vangit itse ymmärrä, että

se on väärin! Unijuomalla vaan koittavat nukuttaa itsensä ja lähimmäisensä, ja tätä he pitävät jumalanpalveluksena. Oi, ihmiskunnan sokeutta. — Nainen, ihmiskunnan äiti, ei vielä tiedä mikä hän on.

Toinen. Ette näy tietävän, koska olette unhottanut kuolemattoman sielunne. Mutta teillä on vielä armon aika käsissä. Palatkaa kristillisen seurakunnan helmaan ennen kun se on myöhäistä.

Ensim. Ei mitään armosta, ansiosta vaan. Minä tahdon ansaita ja vaadin palkkani sen jälkeen, ja tahtoisin teitäkin neuvoa, kun te vaan kuuntelisitte minua. Oletteko lukenut „Iloisen Englannin?“

Toinen. En minä semmosta kirjan nimeä ole kuullutkaan; se on vissiin niitä, joista tekin olette villiintynyt. Ei minulla ole aikaa lukea parempikaan kirjoja, kun on kolmeen ompeluseuraankin töitä ja viisi lasta. En minä kerkiä koskaan edes sanomalehtiinkään vilkasta. Minä en välitä mitään muuta, kun uskonoppi on minulle selvänä, niin minä tiedän, että mulla on koti valmiina kuoleman jälkeen.

Ensim. Mutta tästä kirjasta te näette kuinka ihmiset voisivat elää jo tässä maailmassa autuaallista elämää. Oletteko lukenut „Vuonna kaksituhatta“, se on myöskin hyvä kirja — ja monta muuta. Jos te vaan rupeaisitte lukemaan ja tutkimaan, niin pian te häpeäisitte väitellä omaa asiaanne vastaan. Ottakaa nyt näistä toinen.

Toinen. Minäkö uskaltaisin viedä semmosen kirjan kotiani, ja ei se kumminkaan luettua tulisi,

lapset vielä repisivät, niin saisin maksaa. Kuinka teillä on aikaa lukea kaiken maailman kirjat ja sanomalehdet?

Ensimmäinen. Minä en elä muuton.

Toinen. Niissä menee vaan aika ja raha ihan turhaan.

Ensimmäinen. Ei ensinkään, kun vaan opitte niitä ymmärtämään. Ottakaa edes tämä pieni kirja, se on mainio!

Toinen. Onko se edes uskonnollinen?

Ensimmäinen. Se on puhtainta uskontoa mitä milloinkaan olette lukenut. Kun luette edes tämän niin silmänne kokolailla aukenevat. Ei se vie pitkää aikaa. Sen nimi on „Hyökkäystä ja puolustusta.“

Toinen. Hyökkäystä ja puolustusta! Ei se nimi ainakaan kristilliseltä kuulu, minä otan sen teidän mieliksenne.

Ensimmäinen. Muistakaa vaan että sen luette. Jättäkää joitakin ompeluksia, minä vakuutan että se maksaa vaivan.

Toinen. Kyllä kai, jos se kerran uskonnollisia asioita kertoo. Mutta varokaa jos te petätte!

Ensimmäinen. Lukekaa se ompeluseuran kokouksessa.

Toinen. Ei siitä mitään tule, ei sitä kukaan kuuntele, siellä on niin paljon muuta puhetta.

Ensimmäinen. Eikö olisi sopivaa että yksi lukisi, kun toiset ompelevat? Eikö se olisi virkistävämpää?

Toinen. Pastori väliin lukee Uutta testamenttia ja laulaa Sioonin kanteleesta. Kyllä hän koit-

taa ihmisiä neuvoa. Ettekö te enää koskaan tule meidän ompeluseuraan?

Ensim. Ei ole aikaa, eikä halua. Kun innostus puuttuu niin kaikki puuttuu. Minä olen innostunut uusiin aatteisiin, ja kyllä tekin vielä kerän innostutte.

Toinen. Niinkö, että minustakin tulee sosialisti?

Ensim. Tulee kun tuleekin.

Toinen. Ei, ei! Jumala minua varjelkoon. Minä lähdän nyt pois. (Menee ovelle.)

Ensim. Ottakaa tuo kirja, ei se ole sosialisti.

Toinen. Kas, kun minä olin sen unhoittaa. Voi, voi kun minä olin kauvan. Hyvästi nyt. Lapset ovattainneet tehdä ihmeitä. (Menee.)

Ensim. (yksin.) Tuntuu siltä kun puhuisin kuuroille korville. He vihaavat minua, ja he pelkäävät ja vihaavat itseänsä. He pelkäävät totuutta ja omaa onneansa.

HANNA LEHTINEN.

Ei sammu elämän laulu.

Panivat sen roviolle
polttaaksensa sen poroksi —
eipä sammunut elämä.

Kytkivät sen kahlerautoin,
hinasivat hirsipuuhun,
piinapenkkiin puristivat —
eipä sammunut elämä.

Katkoivat kauloja, käsiä,
vainosivat, vaivasivat,
tuleen, vereen hukuttivat —
eipä sammunut elämä!

Jospa polttivat poroksi —
tuhkasta tuli hävisi,
kohosi vihreä vesanen.

Jospa hirteen hinasivat —
juurellapa kauhun puun sen
tuhat eloa sikesi.

Jospa kaulan katkasivat —
pää vierä ja kirosi, —
tuhannen tilalle tuli.

Jospa vereen hukuttivat —
huusi veri vuotaisansa:

tästäpä väri sinulle,
 elämän etsikko joukko,
 voitonlippuusi liota —
 ei sammu elämän laulu!

Tuli halla ja tuhosi,
 kävi rutto ja rupesi,
 nälkä niitti viljojansa,
 sota niitti saaliitansa,
 kansan rippehet raihnat
 orjana vaolla väsyi,
 uupui vallan vaunuin eessä,
 näytti sammuvan elämä —
 eipä sammunut, eikä sammu!

Sumussa valo sikisi,
 pimeässä päivä piili,
 orjuudessa vapaus valvoi,
 kuolosta kohosi elämä.

Ei sammunut elo ennen —
 nyt sitäkin vähemmän.
 Viel' on kantoja, kuloa,
 vielä halla viljat viepi,
 vielä miekat juopi verta,
 vielä rutto ruhjelelevi,
 nälkä tappaa, tappaa tauti,
 yötä jatkuvi yhäti — — —
 Mutta elon elementit
 ehompana entistänsä
 valtaa mieron matalikot,

yön ja kuoleman pesiöt.
Se kulkee kuin kevät tuuli,
kuni sade virkistävä
huuhtoen ja herätellen.

Ei sammu elämän laulu!
Se soipi tuulissa, vesissä,
helpehessä joka heinän,
joka silmän säihkehessä,
joka ihmis-sydämmessä.
Se huutaa yhä : yöstä ylös!
Kynnä, kylvä, kevät saapuu!

AAKU PÄIVIÖ.

~

Kuolevassa luonnossa.

Kuolevassa, kalman kalpeassa luonnossa minä kuljen. —

Kukkivan kesäisen luonnon on syksyn synkkä hengetär runnellut, sen yli on hän harmaan huntuksa heittänyt. Poissa on kesän vienoinen viehkeys, poissa sen kuiskivat kukkaset. Lakannut on lintujenkin laulu. Kellastuneet ovat lehdetkin puissa — äsken vielä niin elämänhaluisina lepattivat, nyt pois ne karisevat ja maahan tallattavaksi varisevat. Synkkä, surunsoipa on luonnon syksyinen sävel! . . .

Syksyinen synkätär! Missä ikinä sinä kuljet, kuolemaa sinä kansasi kuljetat! . . .

Mutta ystäväni sinä silti olet, — leppoisempi minulle, monien pakkasien puremalle pojalle, kuin kesäisen lämmön ja ilon hengetär. Ystäväkseni sinut omistan. Tuohon tuulen taittamalle puulle siis istua tahdon ja sinun läheisyydessäsi minä tunteitteni tummien avaruuksien äärissä antaa liidellä haluan — kuoleutuneen kaipuuni minä herättää sinun helmassasi koetan — — —

Keiväinen päivä on kerran minullekin paistanut. Kesäisessä kukkaistarhassa minäkin kerran

kulkevani luullut. Rakkauden unelmieni ilmalinnoja rakennellut ja mielikuvituksieni luomien satujensaarien päivänpaisteisilla kallioilla kulkenut. Pyrkiä jaloon ja kauniiseen tahtonut — varmasti hyvän ja oikean olemassa oloon uskonut . . .

Pettymysten pimeitten syysmyrskyjen kuulut sitten toiveitteni akkunaa vihaisen tuulen viheltäessä rämysyttävän. Ihanteitteni ruusupensaasta nähnyt sitten lehden lehdeltä varisevan ja likalätäköihin putoavan . . . Lokaan olen kaiken hyvän ja oikean poljettavan nähnyt — pirullista pilkkanaurua sitten naurettavan kuullut . . .

Oloinnut ihanteitteni keväässä. Itkenyt syksyn saavuttua niitten haudalle . . . Kolkkoa naurua tälle kaikelle talven tultua nauranut . . .

Mutta syksyä seurau talvi ja talvea taas uusi kesä! . . . Keskeltä luonnon virittämän syksyisen synkän sävelen kuulen ikäänkuin kaukaisena huminana kuuluvan kauniin kaiun minua luoksensa niin kiehtovasti kutsuvan. Kesästä syksyn synkkydessä, kesästä talvenkin keskellä kuulen sen minulle tarinoida tahtovan. Monien tuiskujen tuomat niedokset rinnassani helmeilevät . . . sulavat . . . ja kevääni näen uudelleen koittavan ;

Korppien koikahdus viereisessä puussa on minut mietteistäni herättänyt. — Innostunein uusin mielin alan tietäni astella — korppien jäädessä koikunnallaan säestämään luonnon ilmankin niin syksyistä ja synkeätä säveltä . . .

ANTTI KILKKINEN.

Kaksikymmentä askelta kunin- kaan linnasta.

Katselemme kauas ulapalle, mikä räikeän syysillan ruskon hohteessa välkkyä kuin veressä. Ärjähdelevinä roiskuvat laineet vasten laituria ja vihainen itäpohjainen puhaltaa purevan kylmänä vasten kasvoja, läpi vaatteiden, luihin asti.

Nopeasti hämärtyy ilta, niin jäätävänä hämärtyy, ja kuu kohottaa kylmän kalpean kylkensä yli ryöppyisen meren selän.

Yhtäkkiä loimahtaa tuhannet tulet takanamme olevassa kaupungissa, ja me näemme ihmisvirrasta vilisevät kadut.

Ohjaamme askelämme yhdelle niistä. Astelemme ohi kuuinkaan linnan, minkä loistavista saaleista soiton sävelet korviimme himmeinä helisevät. Kuvituksen kiidellässä hetkisen loiston loihitivassa pyörteessä olemme kulkeneet kuninkaan linnan ohi. Käännymme oikeaan ja taas oikeaan. —

Olemme savustuneen ja synkän rakennuksen vierellä, minkä pimeiden ikkunain takana tuntuu vallitsevan kuolon hiljaisuus. Mutta kun korviamme tarkistamme, kuuluu sieltä jotakin outoa,

epäselvää sorinaa, jota ei voi erottaa onko se ihmisäänten, eläinten tai minkä synnyttämää. Se sorina kasvaa, korvamme siihen tottuessa.

Astumme ensimmäisestä ovesta sisään; sorina on jo valtavampaa. Nousemme toiseen kerrokseen, ja vielä kolmanteen. Avaamme nyt ensimmäisen oven mikä eteemme saattuu — — —

Ilkein löyhkä mitä kuvitella voi, puoleksi savua, puoleksi tuorehkoa huurua, tulvahtaa silmillemme, ettemme ensin eroita mitään puolipimeässä huoneessa. Kun hetken perästä näköhermomme taipuvat, huomaamme suuren huoneen, jossa ainakin sata ihmisolentoa, jos heitä niiksi voimme sanoa, näemme mitä kurjimmissa ja erilaisimmissa asennoissa. Siinä on sekasin miehiä ja naisia. Toiset makaavat sokin sokin pitkissä lauttoreissa pitkin huonetta, ilman sukupuolieroitusta ja ilman tavan valintaa. Toiset niistä ovat alastomia, toisten ympärillä on joitakin vaatteiden tai paremminkin langan riekaleita. Yhdellä on paita, toisella housut tai hame, yhdessä jalassa saapas resu, toisessa päällyskengän raja, töppönen, tahi ei mitään, rapaset paljaat känsäiset jalat vaan . . .

Kauhistuen silmämme siirtyy paikasta toiseen, aina yhä kurjempia kuvia nähden. — Tuolla nurkassa nuori hetara kuivailee pitkillä tummilla hivuksillaan silmäinsä kyyneleitä, vierellään vanha vaimo silmäkkeisiä pohkioitaan hivelee koukkuisilla luukourillaan. — Tuossa nuori, voimakas vaikkakin kuihtunut mies tuijottaa nyrkkejään puristellen maahan, hivukset pörröisinä silmille

valahtaneena ja pää kumartuneena rinnoille. — Tuossa muuan likainen ja rääsytynen, kourat mustana, kasvot lian ja rasvan peittämänä, suurella nautinnolla jyräsi kuivaa leivän palaa, suolasta silliä palan paineeksi imasten, — ja monet himoiset silmät ja kinaa valuvat suut ympärillä seuraavat hänen nautinnollista puuhaansa. — Tuossa muuan repii tukkaansa ja kiroilee, toinen hankaa selkäänsä seinää vasten ja irvistelee. Tuossa lyyhää yksi onneton kainalosauvojen varassa yhden luota toisen luo rukoillen tupakkaa, jota ei näytä kellekään olevan antaa. — Tuossa muudan tanssii kahden polttelevan hetaran edessä ilkeästi retkistellen ja toinen hetaroista nousee retaleiset hameensa liepeet korkealle kohottaen samaan ilkeään tanssiin. Viereltä kuuluu tyytymättömyyden murinaa ja kirouksia, mutta myöskin hyväksymisen huudahtuksia ja naurun hohotusta. — Tästä huolimatta nurkkaan kyyristyneenä muudan yksijalkainen miesparka puujalkaansa syleillen nukkuu rauhallista unta . . .

Vihdoin heittäytyvät kaikki lattialle, ja ilkeimmät himojen tyydytykset alkavat, kellä niitä on vielä halua tyydyttää. — — Hetken perästä tulee pari virkapukuista, ja melkeinpä ilman valintaa kaappaavat kaksi kurjaa puolialastonta olentoa, ja, huolimatta niiden rukouksista raahaavat ne mukansa. — Taas on rauhallista. — Yö kuuluu . . . Kurkut korahotelee, vatsat kurisee, — vihlovaa hengitystä, kuorsinaa, hiljaisia huokauksia, kirouksia, voitotuksia ja rukouksia kuuluu yhtenä ainoana sorajavana hyrinänä. Toiset heitte-

levät lakkaamatta ruumistaan puolelle ja toiselle; näyttää kuin suuri tuska heitä ahdistaisi. Toiset nukkuvat kuin kivettyneet, jäsentäkään värähtämättä. — —

Jo vihdoin valkenee aamu. Nyt on näky kahta kauheampi. Jos ihmistä voi jotenkin kuvitella alemmaksi eläintä ja kurjemmaksi kurjintakin olentoa, niin siinä niitä on sata silmien edessä. — Ne nousevat horjuen kuin varjot ja ikäänkuin kookoilten itseään. — Ja kaikki riisuvat päältään viimeisetkin repaleensa ja hankaavat ruumistaan, mikä seinään, mikä käsin kaapien. — He sivelevät alaspäin, ja puistavat käsiään välillä, ikäänkuin niihin jotakin tarttunut olisi . . .

Ken joutuu ja kykenee, se horjuu ulos. — Ennen sitä tapahtuu yksi päivän ensimmäisiä kohtauksia.

Se hurja nuori mies, joka illalla tanssi hetaran kanssa, kulkee paikasta toiseen, silmät hurjassa liekissä palaen ja suu pirullisessa hymyssä, kulkee, ja kaikki väistelevät. Kouristaa yhtä käsivarresta, — se älähtää; toista vääntää nenästä, se kiroaa; kolmatta korvalle lyö ja nauraa kolkkoa, pirullista naurua. — Seinää vasten nojaten huojuu kalpea nainen. Hänenkin eteensä käy hurjimus.

— Mikä sinun on? — ärjäsee hän.

— Nälkä, — sammaltaa vaimo tuskin kuultavasti.

Hurjimus panee oikean kätensä etusormen suuhunsa ja purasee; — se jää suuhun. Hän ottaa

katkenneen verisen sormensa ja kolkosti nauraen ojentaa sen vaimolle.

— Syö! . . .

Me poistumme, Kompuroimme alas kadulle ja siellä vasta saatamme alkaa hengittämään. —

Mutta kauheat kuvat väikkyvät yhä silmäin edessä ja sydämmestä kohoo katkera, kysyvä huuto:

Kuka teidän kohtalonne määrää?! . . . Onko ihmisillä sydäntä? . . . Onko oikeuden Jumalaa olemassa? . . . Vai itsekö syypäät olette? . . .

Käymme ohi kuninkaan linnan, jonka kirkkaaseen torniin aamuaurinko heittää hohtavat säteensä . . .

Aaku Päiviö.

Äiti.

Hän istuvi vilusta värjöttäin,
Ja kyyneleet silmistään vierii.
Hän tuijottaa virtahan vyöryvään,
Jonka laineet niin vinhasti kierii.

Mä kuulen, hän jotain nyt virkahtaa —
Mä lähemmäs hiihin salaa. —
Hän polvelleen kääryä painaltaa
Ja katse niin oudosti palaa.

Mä kuulen, hän kuiskaa : Oi lapsosein,
Olet aarteista kallihin mulle!
Saman kurjan osan kuin äidilleis
Elo soiskohan kerran sulle? — —

Hän hetkisen istuu taas mieltien,
Jo pienoinen äännähtääpi.
Pääs' äidiltä huudahtus kummallinen.
Hän ympäri käännähtääpi.

Katseillaan kiireesti etsien,
Hän silmää ympäri tienoon.
Hän kuiskaa : Miks' uhriksi kurjuuden
Mä jättäisin helmeni pienen!

Ylenkatsetta kyllin jo osakses sait,
 Kun rintain alla sua kannoin.
 Meitä tuomitsi ihmiset ja ihmisten lait,
 Kun elämän sulle annoin.

Nyt suojana meillä on metsän puu,
 Ja hoivana tuonen miesi.
 Yön mustan kylmä ja kirkas kuu
 On kulkian kurjan liesi.

Ei! Loppua täytyy kurjuus tää,
 Me emme voi sitä kestää!
 Nälkäänkin kuolla on hirveää,
 Mutt' leipää, oi, ei ole missään.

Oi lapseni, katso kuinka pehmainen
 On Vellamon mahtava syli!
 Ja se on avoinna kaikillen,
 Ei kurjista kurjintakaan hyli!

Hän hellästi pienoistaan suutelee,
 Nousee ja horjuen astuu.
 Mä näen, kuinka hän vapisee,
 Ja silloin he aalloissa kastuu . . .

IDA K.

Maailmanrannan koulu.

Oli kotoa lähtö ensi kerran maailmalle. Tuon tärkeän tapahtuman sain tietää jo puoli vuotta ennen lähtöpäivää ja sitä tietoa sivumennen sanoen, saan kiittää siitä, että kunniallisesti sain päästötodistuksen koulusta. Kuuluin niihin oppilaihin, joita koulunkäynti hirveästi kyllästyttää ja sentähden ponnistelin viime tingassa vähän innokkaammin. Tiesinhän, että nyt tältä kirotulta pii-
napenkiltä vihdoinkin pääsee. Mutta siinä lomassa en suinkaan unhoittanut tehdä suuria suunnitelmia, uneksua ihania unelmia tulevaisuudestani avarassa maailmassa.

Kaikki haluni luulin täyttyvän, koko tulevan elämäni onnen uskoin varmasti alkavan silloin, kun pääsen pois koulun penkiltä ja saan lähteä omintakeisena maailmalle. Monta puoliyötä, viime aikoina kokonaisia öitäkin makailin valveilla sängyssäni ja haaveilin tulevaisuudestani. Tein useita tärkeitä päätöksiä ja hengessäni olin jo näkevinäni kuinka kaikki oli suotuisaa ja somaa siellä uudessa kodissani, s. t. s. työpaikassani. Pidin näet varmana, että siellä on kuin koti, vieläpä enempi kuin koti, sillä olihan tuleva isäntävä-

keni omia sukulaisia. Kotini oli köyhä. Olin työmiehen lapsi ja ajatellessani tulevaa kotiani, löysin nykyisestä paljonkin puutteellisuuksia. Kaikkia niitä haaveiluja ja vertauksia, niitä päätöksiä ja tulevaisuuden suunnitelmia, joita nuoret aivoni silloin tekivät, käy mahdottomaksi enään muistaa. Olinhan hengessäni luonut tulevaisuuttani moneksi vuodeksi eteenpäin.

Valkeni sitten vihdoin lähtöpäivä, tuli kauan toivottu hetki viimein.

En tiedä ajattelin ko hyvästellessäni vanhempiani ja tuttaviani enään mitään, sillä olin siksi onnellinen, etten tuntenut mitään erohetken katkeruutta, vaan pikemmin jotakin ihan päinvastaista tunnetta. Nythän vihdoinkin pääsen lähtemään sinne, jonne niin kauan olin ikävöinyt päästä. Nythän minulle avaa sylinsä tuo kaunis salaperäinen ja suloinen maailma. Ahtaat kouluja kotiolot olkoot haudattu ikuiseen unholaan, nyt riennetään riemurikkaaseen tulevaisuuteen

*   *   *

Pääsin perille. Ensi silmäyksellä en kyennyt huomaamaan muuta, kuin — kylmää kohtelua ja outoa ympäristöä. Kaikki näytti aivan erilaiselta, kuin olin odottanut. Sisimmässäni tunsin jo jotain särkyneen, mutta toivoin sen pian tottumuksen voimasta paranevan. Ja paraniko se? Ei parannut, vaan paheni. Yhtähyvin voi parata haava ihosta, jos sen joka päivä revit auki ja kaadat si-

sälle likavettä. Kaikki mitä siellä perillä tulin kokemaan ja näkemään on kertomatta tuttua. Sehän on sitä tavallista nykyisen yhteiskunta elämän — onnea. Täynnä saastaa, pullollaan lokaa!

Mutta minun puhtaista haaveiluistani ei säilynyt yhtään ehyenä ja useat menivät perin pirstoiksi.

Toisinaan aina toivoin ja odottelin. Koitin väkisinkin luoda elämästäni jotain entisten unelmaini kaltaista, mutta turhaan. Yhä uusia ja uusia pettymyksiä toi maailma mukanaan. Yhä himmeäkmäksi ja himmeämmäksi kävi unelmaini kajastus. Ja selvenipä vihdoin ihan selväksi alaston todellisuus. Silloin en odottanut enään, sillä ymmärsin, että se elämä, jota olin haaveillut kotona ollessani, ei tule valkenemaan minulle koskaan.

Eihän ollutkaan maailma se miksi sitä olin luullut, eikähän ollutkaan siinä koti missä oli miero.

Sen puhtaan ja viattoman, niin yksinkertaisen hyvän ja onnellisen elämän rinnalla, jota nuoruudessaani haaveilin, valkeni tai ehkä paremmin pimeni minulle elämä, joka verrattuna siihen elämään, on niin himmeä, kuin syysyö on verrattuna kevään kirkkaaseen päivään. Se elämä oli täynnä ystävällisyyttä, hellyyttä ja huoletonta hupaisaa eloa, niinkuin kevätpäivä on täynnä auringon valoa, lintujen laulua ja kukkien tuoksua, mutta — se elämä ei koskaan tuullut.

VENU KARI

Öykkäriin rengit.

Eli öykkäri upea
isänisänsä peruilla
korkeella kivijalalla
remuten, lihoen, paisuin.

Lauman piikoja piteli,
joukon miehen jyrkäleitä
ähkymässä orjan töissä,
aittojensa ahtajina.

Orhit juoksi joutilaina,
rengit raatoi ja ravasi,
itse lihoi ja leveni.

Itse loikoi ja makasi,
voudit valvoi ja vapisi.

Kului vuodet verkallensa.
Rengit rehki nurkumatta,
piiat pilloitta ahersi.

Minkä öykkäri lihosi,
senpä orjat laihenivat.
Minkä kului voudin ruoska,

senpä kului selkävaatteet,
 senpä sitkeni selätkin,
 senpä kulmat kutristuivat.

Täyttyi aitat, laihtui ruoka,
 rehut pöydällä rehensi.

Jopa vihdoin renki yksi
 piirsi merkin piilun varteen.
 Päivän muutaman perästä
 piirsi toinen toisen merkin.

Niinpä piirsivät jokainen
 veitsellä tuliterällä
 oudon merkin piilun varteen.

Tuli syksy, saaliin jako.

Orjat seljän oikasihe,
 pään kohotti, kulman nosti,
 katsoi silmin synkeäisin.

Värähti vouti väkevä,
 hytki öykkäri upea,
 ähyisin äkämin virkkoi:

— Mitä merkit merkitsevi
 piirrettynä piilun varteen?

Virkkoi yksi, ensimmäine
 — Se on kolkko koston merkki
 vouden ruoskan iskemistä,
 piinoista häijyn pohatan.

Jatkoi toinen ja todisti :
 — Leipä laiha, työ leveä,
 vähä unta, paljo vaivaa,
 palkkana käskijän kiro. —
 Tyytymys tyyni on lopussa!

Virkkoi kolmas korkeammin
 — Joka sirun min sirotin
 käsivarteni väellä
 ryöstit öykkäri minulta
 voutisi verisin vitsoin.
 Vaadin palkkani samana,
 vaadin joka sirpalehen, —
 sulle ei mitänä kuulu!

Näinpä jokainen selitti
 merkin oudon merkityksen,
 kunnes tuli viimeisimmän,
 nuorimman, tulisen vuoro:

— Mitäpä merkkini olisi?
 — Vereni, vihani merkki,
 hikeni, vaivani merkki,
 uhmani, kostoni merkki,
 ihmisen, Jumalan merkki!

Näin mä ruoskannerutelen, —
 katsokaatte kurjat sielut, —
 jos ma teidätkin rutelen!

— Joka vaon astunnasta,
 joka kuokan iskemästä,
 joka jyvästä hyvästä,

joka hikihelmisestä
palkkani parahan tahdon
lain mukaan, tunnon mukaan.

— Kuten ruoskanne satutti,
siten teihin sattukohon, —
kiven viskaatte minuhun,
vuoren päällenne rusennan. —
Orja väsyi jo minussa,
ihminen sijahan nousi.
Maistakaatte omianne! —

Noin saneli, talo tutisi,
vouti vaaleni, vapisi,
öykkäri ähisi, lyyhyi.
Kääntyi vielä veljihinsä
nuori orja, vapaa miesi :

— Antakaamme maistiaista
antajille itsellehen
ruoskan pehmeän sykyistä!

Tarttui tervakoppuroita
vouti koiran kauluksehen.
Vonkuili ruoska pikinen.
Volisi katala koira,
ryömi eessä polvillansa.

— Sitä meille sä jakelit,
maista hiukan herkkujasi.

— Ja sinä öykkäri ylevin,
oomme vaunusi vetäjät.

Sinä istuit, me vedimme.
 Sinä lihoit laihtuissamme,
 lepäsit hiotessamme. —
 Astu vaunujen etehen
 valjaisihin syötti-orhi,
 me istumme rekehen.
 Ravaja rajusti sitten
 huilun soidesa takana,
 ruoska-huilun, sun omasi,
 voudin käden soittamana.
 Näin totumme toisihimme,
 näin toistemme osihin,
 ihmisenä ihmisihen.

Ottivat öykkärin upean,
 lihavan, levennehen,
 veivät vaunujen etehen.
 Itse niihin istahtivat.
 Voudin ruoska-huiluansa
 piti soitella somasti . . .

— Kosket lihava, leveä
 laihoja vedellä jaksaa
 kuten sua on vedelty,
 mihin kurja sa kykenet?

— Kykenetkö kuokan varteen —
 ota, iske ja paranna.
 Sitenpä sinullekin leipä
 leveä lihoaksesi
 maatessasi on kohonnut
 koko ikäsi ajalla.

Otamme tilasi tuolla
patjoilla parahimmilla
herkkuloiden höyrylöissä,
sinä iske ja paranna! . . .

Siihen öykkäri hajosi
yhtenä ihraläjänä
tunkionsa vieremälle.

Korpit haaskalle ehätti,
harakat räkätti . . .

AANKU PÄIVIÖ.

Pieni tarina ruususta.

Kertomukseni ruususta pitänee moni vähäpätöisenä ja arvottomana. Ruusuhan yksilönä on pienen pienen kukka, joka ei paljoa vaikuta elämän kiertokulkuun, jos on kukoistava tai kuihtunut. — Niin ei ole. Jokaisella pienimmälläkin ilmiöllä on oma kiertokulkunsa, oma elämän tarinansa ja tarkoituksensa suuren kokonaisuuden palveluksessa.

Tässä tahdon lyhyesti kertoa pienen kuihtuneen metsäruusun elämäntarinan. Ehkä siinä on jotakin, mikä herättää ajatuksia ihmislapsen, muistuttaa vaiherikkaasta menneisyydestä.

Kun kevään lämpöiset auringon säteet olivat saaneet voiton talven kylmältä vallalta, alkoi luonnossa elämä. Lumi vedeksi muuttuneena iloisesti lorisii puroja pitkin, kohti meriemonsa syliä. Linnut virittivät säveleitään, muuttaen luonnon ihanaksi musiikkisaliksi. Maa alkoi vihertää. Kevään ensimmäiset kukat avasivat nuppunsa, loistollaan kaunistaa eloa uhkuvaa luontoa.

Pienen metsäjärven rannalla, emonsa hellässä helmassa ruusu näkymättämänä olentona uinaili, tietämättä mitään tämän ihanan maailman mut-

kaisista poluista. Vähitellen hän auringon lämpöisten säteiden ja maaemon uupumattoman hoidon vaikutuksesta kehittyi täydelliseksi. — Kukka nupussaan oli valmis ja odotti aikaansa, milloin saa loistonsa maailmalle näyttää. Nuori elämänhalu tahtoi odotuksesta särkyä.

Viimein eräänä kauniina kesäaamuna se tapahtui. Nuppu avautui ja häikäisevän kaunis elämänhaluinen nuori ruusu tarjosi itsensä ja elämänsä suuren kokonaisuuden palvelukseen. Ensimmäisekään tarjosi ruusulle tervehdyksensä lähellä oleva, isolla heinän lehdellä majaileva kastepisara. Hellällä päännökyksellä toivotti tervetulleeksi näkyväiseen elämän maailmaan. — — Se tervehdys tuotti ruusulle oudon käsittämättömän tunteen.

Nyt alkoi elämän aika. Päivät päästään hän maailmaa tarkasteli ja yöksi nuppuunsa kätkeytyi. Siellä yksinäisyydessä ajatteli päivän tapahtumia. Ruusu huomasi kaikki ympärillään olevan suurta ja voimakasta ja itsensä pieneksi, heikoksi ja melkein tarpeettomaksi. Yksinäisyydessään koitti päästi selvyyteen ensimmäisenä elonsa aamuna saamasta tunteesta. Selville hän pääsikin, mutta salaisuuttaan ei kenellekään ilmoittanut. Vertaillessaan omaa vähäpätöisyyttään isolla heinän lehdellä majailevaan kastepisaraan, piti salaisuutensa toteutumisen mahdottomana . . . Kaikista huolimatta toivoi ruusu kaiholla aamun valkenevista ja hellää tervehdystä, ja uskollisesti kastepisara olikin joka aamu tervehtimässä . . .

Muuta ei suusu toivonutkaan. Hän tunsi itsensä onnelliseksi, toivoi elävänsä pitkän, pitkän ajan ja salaisesti tehdä unelmoittensa esineelle ja koko maailmalle hyvää.

Elämä tuntui sanomattoman keveälle ja toivorikkaalle.

Ruusuparka! — Elämän ilossa hän ei huomannut, että maailmassa löytyy eräs raaka voima, joka sortaa pieniä ja heikkoja, tallaa jalkoihinsa heikkojen elämän, loiston ja — unelmat.

Tuon voiman vaikutusta sai ruusu hyvin pian tuntea. Sai tuntea elämänsä kukoistavimmalla ajalla . . . Eräs tunteeton voimaa omaava ihmispeto huomasi ruusun kauneuden. Armotta hän taittoi hennon varren, runteli nuoren elämän ja asetti kukan rinnallensa, muka itseään huvittamaan.

Voiko ruusu nyt enää kukoistaa? Voiko hän kukoistaa elämänsä riistäjän rinnalla, jota inhosi ja vihasi? — Ei!

Kaihoten ruusu muisteli mennyttä elämää ja elämänsä loistotähteä — — kastepisaraa. Päivä päivältä kuihtui ja kuivettui — kunnes viimein lakastuneena, arvottomana rikkaläjään heitettiin

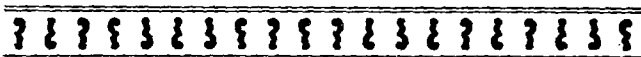
. . . . .

Miten kävi kastepisaran? Nähtyään ruusun kovan kohtalon, hänkin ehkä sortui, mutta ei lanjistunut. Kaihomielin hän ruusun elon juurilla muistelee menneitä toivon ja unelman aikoja. Lohduttelee itseään niillä — — ja toivoo . . . . toivoo . . . . siksi kunnes raaka voima mahdollaan hänetkin surmaa.

Ihmislapsi! Onko sinulla mitään oppimista tuon vähäpätöisen matsäruusun surullisesta elämän tarinasta? Muistuttaako se mitään menneisyydestäsi? Onko sinun elämäsi koskaan raaka voima mahdolliaan kokenut kukistaa? Jos on niin, niin eikö velvollisuuden tunteesi pakota sinua työskentelemään voiman vallan kukistamiseksi.

Terho.

Toivoni.

On yks', jota toivon yli kaiken,
Yli elämän ja aarteiden,
Yli riemun, loiston taivahaisen
Yli unelmainkin autuuden.

Toivon sydämmellä hékuvalla
Ja vuottain vuotan sieluin palavin.
Joskin työ ois turha toivojalla,
Niin lohdukseni toivon kuitenkin.

Tuhannen sieluainkin lahjoittaisin
Ja elämää, jos voisin, eestä sen,
Että toivomani nähdä saisin
Ylinnä kaikkein muiden toiveiden.

Se toivoni on että aika koittais
Ihmisyyden tunnon, totuuden,
Että vihdoin totuus valheen voittais,
Huojentain tuskat ihmissielujen.

Toivon että järki, tieto näyttäis
Ihmiselle, mi hän on ja ken,

Että hänkin ihmisyyttä täyttäis
Siksi, että hän on ihminen.

En toivo Kristukselta pelastusta,
En rakkauttaan, mi on kuihtumus.
Tuo pelastus on harhanäkö musta
Ja luonnottomuus moinen rakkaus.

KYÖMÄ.

Yhteiskunnan uhrin.

Lukiessani Suomen työläisnaisten edustajakouksen ponnet, jotka olivat kauttaaltaan järkeviä ja puhtaasti sopusoiutuisia työväestön yleisten pyrkimysten kanasa, pysähdyin ikäänkuin salaman iskemänä siihen paikkaan ponnessa, jossa vaaditaan ihmisellistä kohtelua n. s. hairahtuneille naisille. He vaativat myös tunnon mukaista oikeutta ja tuomioita sellaisille naisille, jotka ovat ehkä mitä ankaramman sydämmen surun valtaamina, tahi suurimman epätoivon partaalla; jotka tietensä tahi tietämättään saattavat tuskissansa tehdä senkin, että ottavat hengen pienokaiseltaan, useinkin mitä innokkaammin hyväillessään tuota rakkautensa intohimojen hedelmää.

Niin, miksi juuri pysähdyin?

Siksi juuri, kun niinkuin tämänpäiväinen tapahtuma olisi taas kuultavana ja nähtävänä.

Olin silloin yhdentoista vanha poikanen, kun pienessä synnyinkaupungissani Suomessa, tapahtui harvinainen ihme. Sittemmin en ole koskaan saanut säälin ja surkuttelun tunnettani kuoletetuksi, milloin vaan sattuu siihen aihetta. Senpätähden ker-

ron tässä lyhykäisesti mikä oli se ihme, joka sai koko kaupungin väestön, erittäinkin naisväen liik-keelle ja uteliaina keskustelemaan siitä kama-lasta teosta johon oli alistunut yksi palvelustyttö. Ei ajateltu ollenkaan muita puolia kuin sitä vaan, että murha oli tapahtunut, ja jotkut jo päättelivät elinkautista vankeuttakin tuolle onnettomalle heittiölle, joka sen oli tehnyt. Se oli juuri pari viikkoa ennen kekriä, kun kaupungilla levisi huhu, että apteekkarin Anna Maija (hän oli ap-teekkarin palvelustyttö) oli saanut pienokaisen, jonka oli tukehduuttanut ja kätkenyt navetan taakse lantakasaan.

Minun lapsuuteni asunto oli siinä lähimpiä ta-loja ja äiti tapahtumasta tiedon saatuaan riensi heti ottamaan selvää onko siinä asiassa perää. Po-liisitutkintoa siellä juuri silloin oli pidettykin asian johdosta; mutta merkillisintä kuitenkin oli viranomaisten menettely siinä, kun veivät poliisi-huoneelle naisen, joka samana aamuna oli ollut synnyttäjä. Ei siinä auttaneet itkut eikä rukouk-set! Hän oli nähkääs piikatytttö. — Kuitenkin lääkärin nimenomaisen määräyksen pakosta täy-tyi onneton toimittaa hoidettavaksi johonkin per-heeseen, sillä sairashuonetta ja synnytyslaitosta ei silloin vielä ollut pyhässä synnyinkaupungissani sillä rikkaat sinne eivät olisi kuitenkaan menneet ja köyhille se olisi ollut ylellisyys.

Minun äitini se oli joka teki alimman tarjouk-sen Anna-Maijan hoitamisesta ja vartioimisesta, vähintäänkin kuuden viikon ajaksi. Siis tuo kam-

mottu lapsensa murhaaja tuotiin siinä tapauksessa meidän asuntoomme; kotia meillä ei ollut.

Se oli raskas lokakuun iltapäivä. Taivas oli synkkien pilvien varjossa, koko luonto ikäänkuin olisi ottanut osaa tuohon epätoivon taistelussa tehtyyn luonnottomuuteen; tuo pikku kaupunki oli ikäänkuin suruharsolla verhottuna. Mutta sitä eivät huomanneet ilkkuvat henget.

Kun Anna-Maija tuotiin meille, niin äitini saattoi hänet heti kamarin puolelle, sitä varten valmistetulle vuoteelle. Vaan ennenkuin äitini voi saada Anna-Maijan vuoteelle, täytyi hänen istua ainakin neljännestuntia, jolla aikaa Anna-Maija piteli äitiäni niinkuin pihdissä. Anna-Maijalta pääsi hellittämättömän itkun puuska, hän halaili äitiäni ja vaikeroi: Oi kun te olette hyvä, kun olette ottanut hoitoonne minut, tällaisen ylönkatso-
sotun, onnettoman, kurjan olennon!

Viimein kuitenkin taukosi hän vaikeroimasta, joten äitini voi antaa ensimmäistä tarpeellista hoitoa hänelle jo varhaisesta aamusta asti räakkäytyneelle olennoille. Vähän ajan kuluttua minä pistäysin myös kamarin puolelle. Äitini oli juuri antamassa jotain lääkettä sairaalle, joka oli jo rauhoittunut äsköisestä ja nukkui pian seu jälkeen. Äitini meni askareilleen, vaan minä istahdin pienelle jakkaralle ja katselin säällillä sekä uteliaisuudella nukkuvaa päivän tapahtuman sankaria. Minä en voinut luoda silmiäni muualle kuin häneen, sillä hän näytti minun ehkä viattomaan lapsensilmään niin kovin viattomalta, hän näytti minusta niin sanomattoman kauniilta, sillä hänen

kasvojensa puna oli niin parhaiksi vaalentunut. Silloin tällöin vavahtelivat hänen kätensä suonenvedon tapaisesti huulensa ja liikkuivat. Minä koetin pinnistää kuulohermoni niin tarkaksi kuin mahdollista, vaan en sittenkään kuullut hänen huultensa liikkeestä muuta kuin: „Oi rakas Iikka! Miksi petit minun?

Minä istuin vielä pitkän aikaa ihailien tuota kaupungin kaunotarta; Anna-Maija näet oli kaupungin kaunein nainen.

Iikka, josta Anna-Maija mainitsi, oli matkustanut paria viikkoa ennen tapahtumaa pois kaupungista. Hän oli komea poika, säännöllisillä kasvopiirteillä ja viekkailta sinisillä silmillä, hän oli vähän yli kolmea kyynärää pitkä ja hyvä tanssimaan, tyttöjen kilvoittelun esine, ja siksipä kai hän olikin saanut pauloihinsa tuon kaikkea naiselista kauneutta uhkuvan Anna-Maijan.

Seuraavana aamuna kun heräsin, näin jo puolikymmentä hyvin ymmärtävän näköistä muoria istua kököttävän kyökin puolella, päästäkseen puhuttelemaan tuota onnetonta sikiönsä surmaajata. Mutta äitini ei kuitenkaan heitä päästänyt sairaan puheille, joten ämmät saivat sillä kertaa mennä pitkän nenän kanssa. Sitte viikon perästä alkoi käydä ämmiä laumottain Anna-Maijan puheilla. Pappi oli myös yksi jokapäiväisistä vieraista, joka kävi säännöllisesti itkettämässä Anna-Maijaa, sentähden kun hän ei ollut vielä kertaakaan suoraan tunnustanut tuota tekoaan tahallaan tehdyksi.

Anna-Maija parani kyllä pian ruumiillisesti, vaan henkisesti hän näytti kärsivän sanomatto-

mästi. Hänen silmänsä olivat kovin harhailevan näköiset ja jokaista kulkevaa mieshenkilöä hän tarkasti. Hän odotti yhä vielä Iikkaa palaavaksi, joka oli mennyt vaan muka naimakirjaa saamaan kotipitäjästään,

Kuuden viikon kuluttua vietiin Anna-Maija raastuvan oikeuteen tutkittavaksi ja tuomittavaksi.

Kaikkiin tuomarin kyselyihin oli Anna-Maija vastannut selvästi ja ujostelematta; mutta ei vaan tunnustanut ehdoin tahdoin tukehuttaneen lastansa, sanoi vaan olleensa silloin niin suuressa sielun ja ruumiin tuskassa ja muistavansa siitä niinkuin jostain unennäöstä. Hän sanoi olleensa poissa koko maailmasta ja kärsineensä povessaan silloin helvetin tuskia. Hänelle oli muistunut silloin yhtäikaa mieleen vietteliänsä poistuminen sekä ne monen monet uskollisuuslupaukset niinä herttaisina puhtaan rakkauden hetkinä, ja sitä seuraavat intohimoisen rakkauden leikit. Hänelle muistui mieleen mitenkä maailma hänet nyt ylönkatsoo ja soimaa ja mitenkä hänen entiset onnensa kilpailijat ja kadehtijat voisivat hänelle nyt ilkkua, vaikka silloin olisivat samoin saman Iikan ottaneet avosylin vastaan. Niin oli Anna-Maija kertonut oikeudessa, eikä sanonut muistavansa miten oli pienosensa tukehuttanut, vaan sanoi heränneensä vasta tajuihinsa kun lapsesta oli jo henki poissa. Silloin sanoi alkaneen taas uuden tuskan hetken, jolloin hän vaistomaisesti ponnisti viimeiset ruumiinsa ja sielunsa epätoivoiset voimat kätkeäkseen tuon viattoman, rakkautensa intohimo-

jen hedelmän. Vaikka Anna-Maija antoi oikeuden huomata selvästi, että se oli Iikka, joka on saattanut hänen tällaiseen asemaan, ei oikeus kuitenkaan voinut antaa sille mitään merkitystä, sillä Iikka oli poistunut kaupungista, eikä häntä oltu haettukaan osalliseksi Anna-Maijan kohtaloon. Sitäpaitsi se oli Anna-Maija yksin, joka oli tuon kamalau työn tehnyt.

Raastuvan oikeus tuomitsi niinmuodoin Anna-Maijan kahdeksaksi vuodeksi kuritushuoneeseen. — —

Anna-Maija pantiin rautoihin ja vietiin oikeushuoneelta kaupungin vankilaan. Kaikki kyyneelten lähteet olivat häneltä jo kuivuneet, ei hän enää rukoillut armoa eikä valittanut onnetiomuutetaan, uhkaava kostonliekki vaan säkenöitsi hänen silmistään ja huulensa värähtelivät niin omituisesti.

Seuraavana aamuna istui Anna-Maija vanginkuljettajan kärryillä, joka ajaa jyrästi routaantunutta katuä pitkin kaupungin pohjoisportille päin. Minä juoksin äitini kanssa jätteleämään hyvästi hänelle. Siinä kuulin hänen viimeiset sanansa äidilleni: „Jos vielä hengissä palaan takaisin, niin totisesti tahdon kostaa Iikalle!“

Iikka palasi vähän ajan kuluttua taas entisille laitumilleen, josta lähti keväällä läänin pääkaupunkiin poliisiksi.

Synnyinkaupunkini tytöt ensimmältä vähän ujostelivat Iikan seuraa asian uutuuden vuoksi; mutta haikesti valittamaan jäi taas yksi tyttö,

joka ajan jouduttua ei kuitenkaan tehnyt Auna-Maijan tavalla, vaan kärsivällisenä koetti unhoittaa onnensa toiveet.

Anna-Maijasta olen kuullut, että hän asustaa syntymäkaupungissani taas. Mutta likalle hän ei voinut kostaa, sillä pari vuotta sen jälkeen, kun likka lähti synnyinkaupungistani, kuulin hänen kuolleen huppasairaalaan. Hän oli saanut koston!

J. N

~

Laulajan toivo.

Laulajalla yks' on toivomus :
Elämähän rauha, rakkaus,
Tunne palavainen sydämeen,
Hinta korkeaksi kyyneleen,
Järki rohkeaksi,
Sydän valvovaksi.

Laulajalla yks' on toivomus :
Vapaus ja yhä vapaus,
Yhä uusi usko elämään,
Yhä pyrkimystä, yhtenään,
Itse sortumatta,
Toista sortamatta.

Laulajall' on myrsky rinnassaan,
Mutta tyyneeseen hän pyrkii vaan.
Elon kurjan tähden tuskailten
Laulelee hän joskus raivoten.
Elää toiveistansa,
Kasvaa sortuissansa.

Maaailma on laaja laulajain,
Vaikk' on leipä mureneita vain.

Vaikka ohdakkeinen polku lie,
 On se laulajalle ruusutie.
 Tuskaa ja öitä.
 Niistä valovöitä.

Miksi tulitikku tuima niin
 Laulajalle rintaan pistettiin,
 Siks' ei valju vaiti olla voi,
 Vaan laulaa riemua tai vaikeroi
 Hyvän toivollansa
 Sydän sointujansa.

Ihmislusten elo tunteeton
 Sepä laulajien murhe on,
 Senpä tähden täällä kärsitään,
 Sen tähden onni särkyä yhtenään,
 Sortuu tunteet hyvät,
 Pyyteet väsähtyvät.

Ylle ylimpien ilmojen
 Vaikka laulu nostais tuntehen,
 Maahan matalaan sen leipä lyö
 Ja taas on laulajalla yö — —
 Yö senkin tähden
 Ja toisten nälkää nähden.

Laulajalla yks' on toivomus:
 Pelkkä onnen, rauhan ajatus;
 Tulen polte joka sydämeen
 Kaihoava onneen, tyneeseen.
 Järki rohkeaksi,
 Syvän valvovaksi.

Miksi kapitalistit suosittelevat työ- miehelle isoa perhettä?

Että yläluokkalaiset yleensä suosittelevat, jopa pitävät mieltäylentäviä ja ihanteellisia puheitakin työmiehen monilukuisesta perheestä, ei kai tarvinne lähteä todistelemaan. Mutta jos nyt kuitenkin todistuksia vaadittaisiin, niin suorin tie niitten saamiseen on kääntyä jonku kapitalistin puoleen, alkaen pienimmästä tehtailiasta aina tämän ihailun ryöstöjärjestelmän mutteriin T. Rooseveltiin asti, joka sivumennen mainiten on ollut kyllin kekseliäs kohottamaan nimensä korkealle, huutamalla maailmalle aina uusista suurista hankkeistansa, mutta joiden totettamisen on hän itse samoin kuin hänen ihailiansakin säännöllisesti unhottaneet. —

Niin, he kyllä tulevat teille vakuuttamaan, kuinka suuri sydämmen ilo on heillä nähdessään suuri lapsilauma köyhän työmiehen ympärillä. Mutta mehän lähdimmekin etsimään syytä siihen, miksi kapitalistit niin suosittelevat ja iloitsevat köyhän työmiehen suuresta lapsilaumasta. Tekevätkö he sen siitä syystä, että he todellakin tah-

tovat tehdä työmiehen ja vaimon onnelliseksi, terveeksi, reippaan, iloisen, hyvin ravitun ja kasvate-
 tun lapsilauman hoitajana?

Ei, ei, kaukana siitä. Jo tuollainen ajatuskin, itsetietoisuuteen heränneen työmiehen aivoissa, tuntuisi oikeudelle irvistelemiseltä. Sillä siinä määrässä ruman räikeä ristiriitaisuus on olemassa kapitalistin toivomusten ja toiminnan välillä sanottuun asiaan nähden, että he eivät edes voi toivoakaan onnea työmiehelle, mutta he toivovat onnea itselleen.

Mutta täytyykö meidän sitte ymmärtää että noihin kauniisiin sanoihin, vaimo ja lapset, yhdistyisi jotain jota kapitalistit voisivat hyväksyä käyttäen muita kahleita takooessaan? Niin surulliselta kuin se tuntuukin, täytyy meidän vastata myöntävästi, syystä, että mitä isompi on perheemme, sitä suuremmassa määrässä olemme vastoin tietoaamme ja tahtoaamme sidotut kapitalistin kahleisiin. sillä silloin on meillä ei ainoastaan oman itsemme, mutta myös vaimoimme ja lastemme hengissä pysyttämiseksi raataminen. Jos tuskaantuneena alituisen toisen, nim. kapitalistin hyväksi raatamiseen tahtoisimme häntä kurittaa lakolla, pakoittaa meitä nälkäisten lastemme itku, vaikkakin katkerin mielin, nöyrytmään entistäkin niukempiin tarjouksiin ja vieläkin eläimellisempään kohteluun. Sillä suuren perheemme kanssa emme voi toiseen paikkaankaan siirtyä varainpuutteessa, ja yhteinen nälkäkuolemakin tuntuisi kauhealta. —

Me tietysti voisimme jokainen mies Am. Yhdysvalloissa, vaalien aikana, huolimatta köyhyyden kurjuudesta, kävellä sille vaaliuurnalle, josta on apu tuleva omain ehtokastemme kautta. Mutta siihen olemme me liian sokeat ja uniset. Ja silmäin voiteen ja herättävien tietojen saanti on, vaikkakaan ei mahdotonta, kuitenkin vaikeata äärimmäisen kurjuuden keskellä oleville, kun kerän kaikki aika ja voimat, ja ylitse voimaimmekin menee raatamiseen ja sen lisäksi saamme alituisesti raskasta, painostavaa tunnetta seurassamme kantaa.

Mutta jos me nyt kuitenkin heräämme, kuten me vähitellen heräämme, ja vannomme taistella sorrannalle, niin sittenkin vaikeuttaa meitä edellämäin mainitut syyt toisten toveriemme herättämistyössä. Velvollisuuden tuntomme pakottaa meitä puristamaan itsestämme, jo tarkoin käydyistä voimistamme ja lepoajastamme osan yhteistyöhön, siten ei meille jää yhtään aikaa nauttia lastemme leikeistä eikä vaimomme hymyilyistä. Toiseksi vaikeuttaa meitä se, kun vaimomme pienten lasten keskeltä eivät useinkaan voi mihinkään päästä ja muutoinkin näyttävät vastahakoisemmilta heräämään kuin miehet, ja mahdollisesti, jos heräävätkin, heräävät siinä määrässä kesken unensa, että hymyilynsä yhteispyrinnöihin ja sen kautta köyhälistön vapauden taisteluun osaa ottavalle miehelleen muuttuu kaikeksi muuksi vain ei miellyttäväksi. Tällä en suinkaan tarkoita lyödä vaimoja ja suuren lapsilauman äitejä, sillä tiedänhän vallan hyvin, ettei heidän asemansa ole ko-

vinkaan heille hymyilevä, olla äitinä lapsille ja puolisona miehelle, kodissa, josta hän ei juuri milloinkaan pääse virkistävämpää tuulahdusta saamaan. Hän on todellinen vanki, on vanki ei lastensa eikä puolisonsa tahdosta, mutta meitä kaikkia kuristavan järjestelmän pakosta. — Mutta mikä onkaan tuon usein kotonaankin, toimiensa tähden soimatun miehen, isän ja puolison kohtalo. Illalla myöhään saapuu hän pitkän päivän raatamisesta, usein melkein näännyksissä kotiin, siellä saatuaan hiukan ravintoa, täytyy hänen usein lähteä jonkun toimikunnan kokoukseen tai johonkin muuhun pimeitä veljiänsä herättävään toimeen. Saapun kotiin liki puolen yön aikana. Aamulla varhain, vielä väsyneenä edellisen päivän rasituksista lähteä taasen raatamaan. Ja sitä jatkuu päivästä toiseen, vuodesta vuoteen, saamatta huojennusta. Ja hyvin useassa tapauksessa on hän toivonsakin kadottanut huojennuksen saamisesta itselleen, mutta usein on hänen lähimpänä ihanteenansa toimia kurjuuden poistamiseksi lapsiltaan ja niin muodoin tulevilta isiltä, äideiltä ja lapsilta.

Mitä olen ylläolevassa lausunut, en ole tarkoittanut että avioelämä ja-yleensä perhe olisi hävitettävä, vaikkakaan en ole erittäin vastenmielinen lasten lisääntymiseen jotain rajoituksia tekemään siinä, missä heidän täytyy kurjuuteen syntyä ja kurjuudessa kuolla. Olen vain tarkoittanut sitä, että tuntisimme kahleemme kaikilta puolin, joista ei yllä esitetty ole pienin. Mutta perhe ei ole kahle luonnollisesti eikä itsensä täh-

den, mutta se on sitä luonnottoman oikeuden ja velvollisuuden jakamisen tähden, kieron ja yhä luonnottoman järjestelmän kautta. Ja edelleen olon tarkoittanut sitä, ettemme kahleittemme painosta syyttäisi toisiamme, ei perheessä eikä ulkona siitä. Ja että kapitalistin suosio ja ilo köyhälistön ja niin muodoin työn vara-armeijan kasvamiseen on niin sunri, johtaa lopultakin tulokseen, joka on: yksityis kapitaalinen poistaminen tai ihmiskunnan raakalaisuuteen jälleen vajoaminen. Ja juuri viimeksi mainittua estääksemme täytyy meidän herätä, toimia ja taistella. Taistella valon ja tiedon aseilla, taistella järkähtämättä, väsymättä, huolimatta kahleittemme painosta. Tahdomme muodostaa rintaman, jossa, vaikka onkin saanut leipäsosialistin nimen, taistelee ylevät henkivoimat. Se nähdään, tullaan näkemään ja on jo nähty.

M. L—LA.

~

Kansani mullakin murheena on.

Kansani mullaki murheena on,
Sen tuskat ja monet huolet.
Sitä halla, rutto surmannut on,
Isoviha tappanut puolet.

Kansani mullaki murheena on,
Sen vaiheiden veriset puolet,
Se orjana yhä vieläkin on,
Sen taittuuko vesat nuoret.

Kansani mullaki murheena on,
Sen sorrosta nousevan soisin,
Sen puolesta uskallan taistohon,
Veren hintaa jo vaatia voisin.

Vasta ma murheen jättää voin
Kun vapaa on kansani Suomen,
Kun raaka valta on voitettu
Ja nousevi veljeys-huomen.

M. L—LA.

Jäällä.

Se oli sievää syksyä, niin kaikki sanovat, jotka muistavat sen syksyn. Joulun aikana ei vielä lumi pellon sänkeä peittänyt ja tiet olivat jääiljanteena. Kärryllä ajaa koluuttivat, joilla niitä ylellisyystavaroita oli, eikäpä se juuri käynyt kärryilläkään ajo laatuun. Joki oli melkein yleensä hyvällä luistelujäällä. Sinä syksynä sopi käyttää sekä luistimia, että jääkenkiä, kumpaisiakin.

Jouluaattonakin luisteltiin, mutta ei myöhäiseen yöhön asti. Joulukuuselle tulla koluutettiin kipeillä jaloilla. Pieksut olivat luistinremmeillä puristettu surkean näköisiksi ja ei ne sinä syksynä saaneet pieksutaikaa oikeilla oikeaan „fasuuniin“. Se oli sievää syksyä. Joulukuusille tulla tupsahdettiin; olipa joillakin unohtuneet luistimet käteen. Mutta poskilla oli puna ja silmissä kysyvä ilme, että onko täällä sitten todellakin hauskaa, vai eikö olisi ollut parasta jäädä jäälle vielä jokikin tunniksi? Mutta sitten se tapahtui, että minä sain mennä jäälle vielä ja sepä minun mieleen juolahti nyt täällä tänä sievänä syksynä, eloni kesäsydännä. Muutamin sanoin kerron sen sill'aikaa

kun poltatte joulusikaarianne, taikka jyrсите joulukuusesta ottamaanne omenaa.

„Hän on sairas“, kuiskittiin. Sain selville, että veljeni oli sairastunut äkkiä. Meillä sattui olemaan vieraana tyttönen, sisaren ystävä, kaikkien tuttava.

— Etkö sinä Hanna ole hyvä ja lähde apteekkiin? — kysyttiin työltä.

— Jo vain, mutta kun on pimeä, — tyttö sanoi.

Minua esitettiin toveriksi. Minä tietysti en olisi lähtenyt, mutta kun tiesin olevan jäämatkan, niin ajattelin, että samampa tuo tehnee. Tyttö oli minua jonkun verran nuorempi ja sanoivat häntä „voi kuinka kaunis“, mutta en minä siitä syystä jäämatkalle halunnut. Ja me lähdimme ulos pimeään jouluyöhön. Etelätuuli puhalteli kovasti. Oli jokseenkin pimeä.

— Menemme tietä vai jokea? — kysyi tyttö.

— Jokeapa tietystikin, — minä vastasin.

— Mutta nyt ei pysy jäällä seisomassa — tyttö sanoi.

— Eihän me seista saakaan, jos tahdomme apteekkin mennä, — minä jamasin.

— Ei, mutta me emme pysy pystyssä, sitä minä tarkotin.

— Noustaan pystyyn jos langetaan.

Me kapusimme alas jyrkkää iljanne törmää, yritimme langeta, otimme kiinni toisistamme ja kaatuen makuulle, annoimme huilata jokirannalle asti.

— Minulla putosi vanttu, — sanoi tyttö, tarkastellen jälle.

— Saat minulta, ei minulla palele käsiä, — lohdutin minä. Hän otti vanttun minun takin taskusta ja sanoi: Kiitos!

Eteen mennä toikkaroimme luikasta jäädä pimeänä jouluyönä, lendon etelätuulen vahvasti vastaan puhaltaessa. Luottamuksella pidimme kiinni toisistamme. Päämäärä oli hyvä: Me koetimme ponnistella muiden eduksi. Mieli muuttui pirteäksi, hengitys vahvistui, sydän toimi vahvasti ja veri vinhasti virtasi. Puhetta piisasi ja niin sovittiin.

Saavuimme apteekkiin ja sillä aikaa kun minä selvittelin taudin laatua, tyttönen hieman ujosti järjesti vaatteitaan.

— Teidän täytyy odottaa puoli tuntia, — sanoi apteekari ja meni toiseen huoneeseen.

Me jäimme kahden. Toverini näytti nyt minusta kauniimmalta, kun koskaan ennen. Pieni valkoinen lakki ruunilla tukalla, oli erittäin viehättävä ja ne tumman siniset silmät katselivat niin oudon pehmeästi. Otsalla asui avoin sielu ja koko kasvot viattomilta kuvastivat. Hymyily oli verraton, mutta se alituisen pyrki muuttumaan nauruksi.

— Minulla on sinun vanttu, — hän nauraen sanoi.

— Eikö se olekin lämpöinen? — minä kysyin, ja hän hieman kumartuen katsoi sievästi kulmien alta ja virkahti:

— On kyllä.

Saimme lääkityksen ja taas matkalle. Etelä-tuuli oli nyt muuttunut raivoavaksi myrskyksi joka tempoi mukaansa kaikkea irtainta omaisuutta ja lennätti niitä yhtä keveästi kuin meitäkin tytön kanssa. Pidellen toisiamme kaulasta, annoimme huilata myötätuuleen. Päiväseen aikaan olisi se kyyti ollut hyvinkin hauskaa, mutta nyt se oli jotain muuta. Pimeys oli aivan hirvittävä, en nähnyt edes vieressäni seisovaa onnettomuus toveria, en sievää valkoista lakkia, tummanruunilla tukalla, en kainoja tuntehikkaita silmiä enkä nauruun pyrkivää suuta. Ei voinut nähdä mitään. Tuuli vain touhusi ja jäällä mennä ropisti yhtä ja toista roskaa. Se oli hirmuinen, mutta lauhkea jouluyö. Minä kyllä tiesin, että joella oli aukeamia, suuria railoja, joihin mahdollisesti joudumme ja hukumme, mutta en puhunut mitään Hannalle. Tyttö parka kärsi jo liiaksikin. Ei hän tosin vaikeroinut, mutta minä kuulin hänen äänensä vapisevan, kun hän lähestyen minua sanoi:

— Tiedätkö sinäkään missä me nyt menemme?

— Kyllä, — vastasin minä rohkeasti. — Nyt me sivuutamme Harrikaria.

— Voi kun minä uuvun, minä en jaksa seista enään, — tyttö sanoi ja nojautsi minua vasten. Minä tunsin hänen kuuman henkäyksensä kasvoillani.

— Koetamme laskeutua alas, jos voisimme siten pysähtyä, — esitin minä. Ja me laskeusimme polvilleen, sitten makuulle, mutta menoa se vain oli kaikki, Vihdoin pysähdyimme äkkiä ja huo-

masimme olevamme jollain rannalla. Se oli Rajasaari, noin yksi kilometri sivu kodistamme. Takasin kulku sellaisella ilmalla jäätä myöten oli kerrassaan mahdollinen. Me kapusimme ylös saaren törmälle ja istahdimme lehdettömien koivujen alle. Pilvikerros taivaalla alkoi harveta ja silloin tällöin näyttäytyi lempeä kellervä kuu. Myrsky lennätti raskaita pilviä hurjana mylläkkänä. Luonto oli valtavana ympärillämme.

Levähdys tuntui meistä hurmaavalta nautinnolta purjehduksen jälestä. Tyttönen nojauti keveästi olkaani vasten ja huokui rauhallisesti. Kuu tuli näkyviin ja valaisi susullisen pehmeällä valolla aution saaren. Minä näin jälleen sivullani viehättävän toverini. Siinä lähelläni oli se valkoinen lakki, jonka alta runsas ruuni tukka pöimäli puhtaalle otsalle. Siinä haaveillen katselivat ne syvää tunnetta ilmaisevat silmät ja kohtasivat katseeni. Sievä suu ei pyrkinyt nauruun, se hymyili levollisesti, srnunvoittoista hymyä. Helmassaan lepäsivät pienet kädet mustissa vantuissa, joista toinen oli isompi. Ympärillä pauhasi rauhaton myrsky, mutta rinnoissa oli tyyni rauha. Minä tunsin jotain kertomatonta myötätuntoisuutta, mieli yleni, rinnassa tuntui olevan jotain, joka värisevänä ilona pyrki ulos. Minä otin tytön käden omaani ja sanoin:

— Pelkäätkö sinä Hanna?

— En, kun sinäkin olet täällä, — hän hiljaa vastasi.

Kuu tuli jälleen näkyviin ja minä kumarruin läheltä katsomaan niitä silmiä, jotka niin omitui-

sesti minuun vaikuttivat. Hän avasi tummat silmänsä ja minusta tuntui että hän näytti koko puhtaasta sielunsa sillä hetkellä. Sitten hän kainosti säteili rakastettavasti ja punastui.

Myrsky hieman asettui. Kuu valaisi täydellisesti ja me voimme nähdä mannermaan rannat.

— Joko menemme?

— Levätkäämme vielä hetkinen.

Me lepäsimme vielä. Se oli soma, vaikuttava, unohtumaton jauluyö. Minä muistan sen niin hyvin, minä näen kaikki vielä, minä tunnen kaikki uudestaan, minä kuulen vielä jokaisen henkäyksen vierelläni, minä olin onnellinen ja minä tunnen vieläkin jälkimaininkeja siitä ainoasta todellisesta onnestani.

Myrsky asettui. Me menimme kotia. Törmää ylös nostessa me vielä lankesimme ja nousimme. Minä tunsin hänen kuuman hengityksensä kasvoillani.

Joulupäivänä sain kuulla, että Hanna oli sairastunut vaarallisesti. Ensiksi tuntui se minusta mahdottomalta, mutta sitten kun minun täytyi sen uskoa, tuntui minusta sanomattoman pahalta. Kuitenkin sulatin kaikki. Jouluilтана kuulin erään naisen selittävän sisarelleeni tähän tapaan:

— Voi kun se Hannä raukka on kipeä, houraillee aliluiseen. Aamulla se tyttö parka sanoi aivan selvästi: „Minulla on sinun vantu, se on niin lämpöinen.“ Ja sitten taas sanoi hän hymyillen: „En minä pelkää, kun sinäkin olet täällä.“ Niin kertoi nainen. Ja sisareni alkoi itkeä ja sanoi:

— Jos vain Hanna kuolee, niin minun täytyy surra keko ikäni.

En voinut kuunnella enempää. Kävelin ulos ja silmäui hämärtyivät.

Hän kuoli pari päivää jälkeen joulun. Ahnas maa! Ei mikään ole sinulle liian kallis.

* * *

Minä vaellan yhä jäällä. Ponnistusta, vastuksia, epätoivoa, pelkoa . . . Joku rauhaisa onnen hetki vaihtuu pian synkeään suruun. Harvat ilon lähteet lankeavat haudan syliin. Mutta minä selailen minun sydän surujani ihmisten iloitessa . . .

SITUA.

~

Kulkurin säikeitä.

Ukko-varpunen pesää salvaa
Ja eukko se muonaa haalii.
Toiset huutavat huolissansa,
Kenpä se niitä nyt vaalii.

Maailma se riuhtoo, repii ja raataa
Ja kolhivi kaikin puolin,
Mutt' kultaani muistaen kuljen näin
Ja mitäpä muusta huolin.

Maailman rantoja kultain kiertää
Ja kulkurin lauluja laulaa
Ja täytyy munkin laulaa ja laulaa
Kun laulu tuo kutkuu kaulaa.

Tuonnepa laitan tupasen pienen
Tuulisen tunturin laitaan,
Saunatöllin ja porsaspahnan
Myöskin sinne ma aitaan.

Ja sitte kun kultani palajaa,
Kas sitte on touhua mulla,
Täytyy laittaa pesään puita
Ja — tupaan tuutululla.

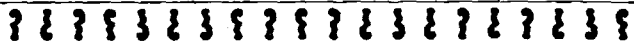
Eikä meillä suruja suosita, —
 Se ei ole mikään herkku, —
 Vaikkapa sitten jäkäl' ois leipä
 Ja alunen lehti kerppu.

Hah-hah haa! tätä maailmaa
 Ja kulkurin lauleloita.
 Voi näitä kulkurin iloja
 Ja surujen sotkelmoita.

Rikkahill' on kullat, silkit ja käädyt
 Ja korkeat loistavat linnat,
 Köyhien maailma matala on,
 Mutt' puhtaammat ehkä on rinnat.

Elämä kieppuvi myrskyssä
 Ja unhoon kulkuri kuolee.
 Mutt' kulkuri kulkee ja kujertaa
 Ja laulaa ja keppiä vuolee.

VELI-KUSTAA.

Merellä.

Kaksi alusta lähtee samasta satamasta, kummallakin arvokasta lastia vietävänä toiselle manterelle. Ilma näyttää suotuisalta ja tuuli on myötäinen; hyvät toiveet on lähtiessä. Mutta selällä nousee vihainen, oikukas tuuli; se puhuu vasemmalta ja oikealta ja vastaan, synnyttäen hurjan ristiaallokon. Se yltyy täydelliseksi myrskyksi. Alukset heittelevät sinne tänne ja melkein tolkutonna luovailevat hurjimman myrskyn kouria välitellen. Hairahtuvat suunnasta ja sekasorto valitsee.

Näin kuluu päivä, toinen. Taistellaan, melkeinpä ilman toivoa. Myrskyn voima käy suuremmaksi ja sekasorto sitä mukaa kasvaa.

Jo on ensimmäinen alus ajautunut karikon suulle, missä myrsky vaahtokitana telmii ja ärjyy. Alus notkuu, huojuu ja ratisee; purjeet sinkoilevat rääsyinä, mastot katkeilevat ja yli laitojen hyökyy vaahtoinen vesi. Kapteeni on toivoton ja tolkuton, miehistö epätoivoinen — ei mitään mahdollisuuksia näy, kohti kuolemaa kulku käy, ei yhtään kättä ole enää köysissä eikä peräsimessä.

Rukoilkaa! kirkuu kapteeni epätoivon voimalla läpi myrskyn. — Polvistukaa, kohottakaa kätenne ja huutakaa taivaan korkeuteen, siellä on pelastuksemme!

Ja he kaikki laskeutuvat polvillensa ja huutavat taivaan korkeuteen, huutavat myrskyn kanssa kilpaa äänensä sorruksiin, Jumalan korvia hereille. — Mutta hän näyttää olevan kuuro ja sokea, eli ehkä ei heikko ääni taivaisiin uletu. Myrsky raivoo ja lyö, ja heittää viimein aluksen säpäleiksi korkealle karille.

Rukoilkaa seitsemänkymmentä kertaa kovemmin, että Herra Jumalamme kuulee ja auttaa! kirkuu kapteeni. Ja he huutavat seitsemänkymmentä kertaa kovemmin.

Mutta Jumala on kuuro ja sokea — tahi ehkä säälimätön. Laiva uppoaa, ja he vaipuvat, kädet ojennettuna korkeuteen ja huutava suu vaahdolla täytettynä syvyyteen. —

Pyrkii toinen alus merellä; myrsky sitäkin heittelee ja taistelu on melkein toivotonta. Mutta kapteeni seisoo komenustäkkillänsä ja antaa rohkeita kehotuksia ja käskyjä; joka mies on paikallaan, ei hetkeksikään perämies jätä peräsintä eikä miehistö paikkojansa.

Olkaa rohkeita, taistelkaa, kestäkää! Joka hetken toiminnasta riippuu pelastuksemme! huutaa kapteeni rohkaisevasti läpi myrskyn. Ja jokainen mies tietääkin sen ja tekee tehtävänsä.

Saapuu sekin alus julman karikon suulle. Terässilmin tähtää kapteeni karikkoon ja antaa määräyksiänsä.

Kestäkää vielä hetkinen, yhä kestäkää, ponnistakaa, toimikaa? Seitsemänkymmentä kertaa enemmän voimaa ja rohkeutta! Siinä on pelastuksemme huutaa kapteeni rohkaisevin äänin halki myrskyn. Ja alus pelastuu julman karikon suulla. Myrsky lakkaa, ilma seestyy. He kokoilevat jätteitä haaksirikkoutuneesta aluksesta ja virvottelevat hukkuneita henkiin — — —

* * *

Me kaikki olemme merellä, myrskyssä, ristiaallokossa. Meidän aluksemme heittelee karien suulla ja meidän on taistelemisen elämästä.

Mutta taistelemmeko? Ja miten taistelemme?

Heitämmekö aluksemme, purjeet ja peräsimen juuri ankarimmalla ja tärkeimmällä hetkellä? Heittäydymmekö polvillemme ja toimetonna huudamme taivaan apua, silloin kuin aluksemme kieppuroi julmien karien suulla ja kuohujen alle sortumus on silmiemme edessä, vai kokoammeko voimamme, tarmomme ja rohkeutemme, tahto on pelastaa aluksemme. —

Yksi tekee niin, toinen näin. Moni heittyy polvilleen ja huutaa näkymätöntä, vaikka ainoastaan toiminta voisi pelastaa. Moni tekee niin ja sortuu karille, vaipuu ikuisiin. Sillä Jumala asuu ainoastaan elämässä ja toiminnassa, lihassa ja veressä; huudolle on kuuro ja sokea.

Meidän on pelastettava aluksemme toiminnalla voimalla ja rohkeudella. Meidän on laiha osamme lihotettava, ahdistettu asemamme avarrettava, sor-

ron alta noustava, ihmisoikeudet otettava. Meidän on saatava oikeuden mukaan leipää, valtaa ja vapautta. Ja ellei se muutoin tapahdu, otettava väkisin.

Ja tätä varten meidän täytyy ensinnäkin saada selväksi, että aluksemme on myrskyssä, karien suulla, että olemme sorron alla ja että meidän täytyy sieltä päästä. Ja että sieltä päästäksemme ei auta rukous, vaan ainoastaan toiminta, ponnistus, rohkeus. Mutta että tämäkään ei auta koko haaksirikossa taistelevaa, sorrettua joukkoa, ellei rohkeista, toimivista ja pelastushaluisista yksilöistä yhteenliittämällä koota se mahtava voima, jonka edessä täytyy sortavain valtain taipua.

Näiden parin kolmen lyhyen seikan selvittäminen on jokaisen valveutuneen ihmisen ensimmäinen ja tärkein tehtävä, sitten vasta tulee eteen teorit.

A. P.

Lukijalle.

Kun tätä julkaisua puuhattiin, oli luvissa kirjoituksia m. m. useammalta meidän tunnetuimmilta kynäniekoiltamme, joilta tietysti toivottiin jotakin erityisempää, arvokkaampaa julkaisun kaunistusta. Mutte sittemmin on näkynyt käyvän siten, että useat ovat lupauksensa unhoittaneet tai onneton sattuma on estänyt heidän kirjoituksensa julkaisuun joutumasta. Ei auttanut muu kuin alkaa niillä kirjoituksilla joita sitä varten oli saapunut, ja paikalla olevan syöstää lisää tarpeen mukaan. Näin muodostui tästä julkaisusta hiukan toisenlainen kuin mitä alkujaan toivomus oli. Mutta suotanee kuitenkin tunnustus niille voimille jotka tässä heikossa vaatimattomuudessaan esiintyvät.

Painovirheitä — jo siitäkin syystä että painotyö on tehty toiskielisessä kirjapainossa — on, erittäinkin muutamissa kappaleissa, kirjainten särkimisen y. m. tähden useampia. Ehkä ne eivät kuitenkaan ole kovin harhauttavia, jonka tähden jätämme ne lukijan oikaistavaksi.

Näillä muutamilla lauseilla jätämme tämän julkaisun arv. lukijan käsiin, toivoen, että kun Raivaajan työvainiolta III ilmestyy, saadaan se arvokkaampana ja kehittyneempien kykyjen luomana.

TOIMITTAJA.

Sisältö:

Voittokulku, runo, kirj. Aaku Päiviö	Sivu	5
Ihanne, kirj. M. Hahl	„	12
Oi, jospa, runo, kirj. Siimes	„	19
Kuihtunut käsi, kirj. A. Lempinen	„	20
Ei hullummaksi, runo, kirj. Aaku Päiviö	„	22
Häpeä, runo, kirj. M. Hahl	„	23
Mikä on tehtävämme, kirj. V. Loukola	„	25
Miljoneeri mietteitä, runo, kirj. A. Ahde	„	31
Riitapukarit, kirj. Matti Huhta	„	33
Rippi, runo, kirj. M. Hahl	„	54
Rauhan saarna, kirj. Juho Asikainen	„	56
Voiman väki, runo, kirj. J. H—la	„	61
Udestasyntyminen, kirj. H. Rotilainen	„	65
Hengen yössä, runo, kirj. V. Loukola	„	70
Köyhien luita, kirj. Tahto	„	71
Hymyilevälle siskolle, runo, Aaku Päiviö	„	73
Naisten keskustelua, Hanna Lehtinen	„	76
Ei sammu elämän laulu, runo, kirj. Aaku Päiviö	„	87
Kuolevassa luonnossa, kirj. A. Kilkkinen	„	90
Kaksikymmentä askelta kuninkaan [in- nasta, kirj. Aaku Päiviö	„	92
Äiti, runo, kirj. Ida K.	„	97
Maaailman rannan koulu, kirj. Vennu Kari	„	99
Öykkärin rengit, runo, kirj. Aaku Päiviö	„	102
Pieni tarina ruususta, kirj. Terho	„	109
Toivoni, runo, kirj. Kyömä	„	112

Yhteiskunnan uhrit, kirj. J. N.	„	114
Laulajan toivo, runo, kirj. Aaku Päiviö	„	119
Miksi kapitalistit suosittelevat työmie-	„	
helle isoa perhettä, kirj. M. L—la	„	121
Kansani mullakin murheena on, runo,	„	
kirj. M. L—la	„	128
Jäällä, kirj. Siimes	„	129
Kulkurin säikeitä, runo, Veli-Kustaa	„	136
Merellä, kirj. A. P.	„	138
Lukijalle	„	142

